ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5895 9/22 ՅՈՒՆԻՍ 1905 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՌԷԲԻՒԼ ԱԽԸՐ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5895

درعليه غلطه‌ده آرەولك غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

Նամակ եւ ամէն ինչ ղրկելի պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճը փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Յղման Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի ի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ճափոն չխաբուեցաւ զինադադար մը ձեռք բերելու համար ասոր դիւանագիտութեան բանեցուցած հնարքներէն, եւ չուզեց հասկցնել թէ Ռուսիոյ նպատակն էր կարելի եղածին չափ ժամանակ շահիլ զինադադարի մը շնորհիւ, զօրացնելու համար իր բանակը՝ նոր զօրքերու առաքումով, եւ յետոյ վերսկսելու պատերազմը, երբ ծանր գտնէր Ճափոնի առաջարկած պայմանները: Առանց ո՛րչափ ալ մեղմ ըլլային ու չափաւոր, Ռուսիոյ համար ծանր պիտի թուէին, քանի որ առ կայսրին պարտուած չըզգար ինքզինքը, ինչպէս իր հրատարակած պաշտօնական զեկոյցով յայտնած կը հասկցնէր որպէս թէ Ճափոն է Ռուզվէլթ նախագահին դիմողը եւ հաշտութիւն խնդրողը: Այսպէս Մանչուրիոյ բանակին ընդհանուր սպարապետ Լինեւիչ զօրավարին բերնով կը հրատարակէր թէ ո՛չ միայն կրնայ դիմադրել Ճափոնցիներուն ընելիք մէկ նոր յարձակողականին, այլ եւ յաղթել անոնց ու Մանչուրիայէն դուրս քշել: Այս պարագային՝ Ճափոնի ուրիշ բան չէր մնար ընելու, բայց թէ զինադադարը չընդունելով Օեամա մարեչալին նոր յարձակողական մը սկսիլ տալ, ինչ որ արդէն սկսած է: Տեսնենք թէ Լինեւիչ ի՛նչպէս պիտի կատարէ իր խոստումը, որ յաւելեալ եւ հաւաստեալ երկրորդ պարտութիւնն է Քուրոբաթքինի հռչակաւոր օրակարգին, որուն մեծաթռիչ արդիւնքը եղաւ Շա-Հոյի աւերական պարտութիւնը: Եթէ Լինեւիչ անգէ բարեբաղդ ըլլայ եւ յաղթութիւն մը շահի, աշխարհի երջանկագոյն մարդը կը դառնայ:

Ուրեմն դարձեալ զէնքն է որ հաշտութիւնը պիտի բերէ եւ ո՛չ թէ դիւանագիտութիւնը: Այդ տեսակէտով Օեամա աւելի մեծ գործ կրնայ տեսնել քան Ռուզվէլթ նախագահին մարդասիրական միջնորդութիւնը, զոր Ռուսիա իր պաշտօնական զեկոյցով չարաչար մեկնեց:

Բայց արդէն միջնորդութեան ի՞նչ պէտք կայ, մանաւանդ որ անոր շուրջ չար մեկնութիւն կը տրուի յաճախ եւ հակառակ արդիւնք կուտայ: Պատերազմը վերջացնելու ամէնէն գործնական միջոցն է ձգել որ երկու պատերազմիկներէն մէկը կամ միւսը սպառելով կատարել ըլլալով դիմել յաղթողին՝ ուղղակի եւ հաշտութիւն խնդրել, ընդունելով անոր պայմանները ամբողջապէս: Իսկ եթէ առարկուի որ միջնորդութիւնը մարդասիրական պարտք մըն է արիւնհեղութեանց առաջքը առնելու համար, ասոր ալ պատասխանը կրնայ տրուիլ որ եթէ իրօք մարդասիրութենէ կը շարժին միջնորդել ուզող տէրութիւնները, պէտք էր որ այդ զգացումը ունենային պատերազմը սկսելէն առաջ, եւ չթողէին որ կռիւ մը տեղի ունենար, ինչ որ շատ դիւրաւ կրնային ընել, եթէ միայն Ճափոնի հետ՝ Ռուսիոյ առաջարկէին Մանչուրիայէն դուրս ելլել ըստ իր խոստման: Ռուսիա տեսնելով քանի մը տէրութեանց միանգամայն այդ պահանջումը ընելը, չպիտի կրնար մերժել եւ պիտի համակերպէր, ինչպէս համակերպեցաւ Ճափոն 1894ին չինական պատերազմէն ետքը եւ դուրս ելաւ Բորթ-Արթուրէն, չհամարձակելով դիմադրել իր դէմ դաշնակցած երեք տէրութեանց, այն է Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ: Միթէ Ռուսիա պիտի յամառէ՞ր միայն Մանչուրիա, եթէ Մ. Ն. Նահանգները եւ Գերմանիա, որոնք ամէնէն աւելի փութկոտ կ'երեւին հիմա միջնորդելու մասին, միանային Ճափոնի հետ՝ պահանջելու Մանչուրիոյ պարպումը: Բնականաբար ո՛չ: Այն ատեն անտարբեր հանդիսատես մնալ, եւ վերջը երբ Ռուսիոյ նաւատորմիղը եւ բանակը ոչնչացան վճռական կռիւներ ծովու եւ ցամաքի վրայ եւ Ճափոնն ալ այնքան փառաւոր յաղթութիւններ կրեց, ելլել ըսել Ռուսիոյ թէ «հոգ չէ, եղածն եղած է, համակերպէ՛ ճակատագրին եւ ձեռք քաշէ Ս. Արեւելքէն», եւ Ճափոնի ալ ըսել թէ «հերիք են տարած յաղթութիւններդ, չափաւոր, վեհանձն եղիր պայմաններուդ մէջ», երկուքին վրայ ալ խնդալ չէ՞ միթէ: Երկուքն ալ իրաւունք ունին չընդունելու այդպիսի միջնորդութիւն մը որ անոնց կ'ուղղուի այսպէս ուշ, բանը բանէն անցնելէն ետքը:

Ահա թէ ինչո՛ւ համար յաջող արդիւնք չունենար չեզոք տէրութեանց միջնորդութիւնը: Մանաւանդ որ եւրոպական լրագիրները կը գրեն թէ Գերմանիա եւ Ֆրանսա ալ կ'աջակցին եղեր միջնորդութիւնը արդիւնաւորելու, ատկէ մարդ կը զարմանայ թէ անոնք ի՛նչպէս կրնան գործի խառնուիլ, քանի որ պատերազմիկ երկու պետութիւններէն մէկուն ալ հաւատարիմ դաշնակից եղած են եւ բաւ պաշտպան՝ ներկայ պատերազմին: Վասն զի առանց անոնց աջակցութեան Ռուսիա 1894ին չէր կրնար հարկադրել Ճափոնը դուրս ելլել Բորթ-Արթուրէն, եւ յետոյ ինքը գրաւել զայն, կամ Մանչուրիան հափշտակել: Ասոր համար անոնք կրնան միայն Ռուսիոյ խորհուրդ տալ ալ եւս անօգուտ չյամառիլ պատերազմը շարունակելու:

Կը տեսնէք թէ ասոր ո՛րքան խնդիրներ կը յարուցանէ միջնորդութեան ձեռնարկը: Հետեւաբար շատ մի՛ հաւատաք թէ ան եւ է արդիւնք ունենայ: Պատերազմը վերջացնողը, ինչպէս ըսինք, զէնքը պիտի ըլլայ եւ ո՛չ ուրիշ բան:

* * Ֆրանքօ-գերման վէճը, Մարոքի խնդրին առթիւ, կը շարունակէ միշտ նոյն սպառնական վիճակին մէջ: Դիւանագիտօրէն՝ Գերմանիա կարծեցաւ աւելի քան շահեցաւ, զի Մարոքի արքունիքին, Գերմանիոյ թելադրութեամբ, հրաւիրած Դեսպանական ժողովը գումարուելու երեւոյթը չունի՝ Անգլիոյ մերժման շնորհիւ. բայց Գերմանիա անով չի յուսահատիր. յայտարարած է թէ ինքը կը շարունակէ անկախ ճանչնալ Մարոքի երկիրը եւ պայմանագրեր կնքել հետը. ինչպէս կ'ըսուի, անիկա Թանճէրի նաւահանգիստը շինելու արտօնութիւն մը ստացեր է արդէն: Եթէ ասոյդ է աս, եւ կամ եթէ ասոր իբր յայտարարած այդ ընթացքին հետեւի, գործնականապէս եւ ուղղակի արդիւնք եղած կ'ըլլայ Ֆրանսայի մարոքեան խորհուրդներուն, մէկ կողմ ձգելով դիւանագիտական եւ առանձնական միջոցները:

Իսկ թէ ի՛նչ է Գերմանիոյ բուն դիտումը Մարոքի մասին, ահա Ֆրանքֆուրթեր Ցայթունկի մէջ հռչակաւոր Մաքսիմիլիէն Հարտէն հրապարակագրէն գրած հետեւեալ տողերը կը բացատրեն շատ պերճախօս կերպով. «Ֆրանսա այլ եւս չի կրնար բանակցիլ Գերմանիոյ հետ՝ Մարոքի մասին. շատ ուշ մնաց: Միջերկրականի վրայ նաւահանգիստ մը կ'ուզենք. ինչպէս կը կարծենք թէ միակ տէրութիւն մը կայ որ կրնայ կազմակերպել Մարոքի բանակը, վարչութիւնը, վաճառականութիւնը, եւ այդ տէրութիւնն ալ Գերմանիան է: Եթէ Ֆրանսա գոհ չէ խնդրին այս կերպ լուծմամբ, կրնայ զէնքի դիմել»:

Եթէ Մարոքի մէջ կը կարդան այս յօդուածը, չենք գիտեր թէ ի՛նչ զգացում կ'ունենան, բայց գիտենք թէ ո՛րչափ որ հրապարակագիրներուն գրածները գործնական արժէք մը չունենան, սակայն երբեմն ճիշդ այդ ձեւով է որ կը ցոլանան դիւանագիտական հայեացքները: Անգլիոյ Ֆրանսա դեռ կը շարունակէ պահել անսովոր պաղարիւնութիւն մը այսպիսի գրգռմանց հանդէպ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Գրեթէ բոլոր գիտութիւններու եւ արուեստներու ծագումները, քերթողութենէն մինչեւ աստուածաբանութիւն Յոյներէն կուգան մեզի: Հասարակաց կրթութեան հաստատութիւններու անունները իսկ (Մարմնամարզարաններ, Ակադեմիաներ, Լիցէոններ, Աթենէումներ, Թանգարաններ), յունական են ծագմամբ: Յոյներէն կուգան դարձեալ, գրեթէ բոլոր բառերը գիտութեանց բառարանին: Դաստիարակչի գիտութեան եւ Kaloka gathouի (բարւոյն եւ գեղեցիկին միութիւնը) հայրերը, Սոկրատ եւ իր աշակերտը Պղատոն, Հոմերոսի նման, յունական ցեղին կը վերաբերէին, որ Յունաստանի չորս ցեղերէն ամէնէն լաւ օժտուածն էր: Սոկրատ (470-399) իր անունը ուսուցման մեթոտի մը տուած է, (մեթոտ սոկրատական կամ բերանացի) որ զայն մականուանեցուցած է Մտքերու մանկաբարձը, (L'accoucheur des esprits): Ան ոչ թէ պարզ հարցաքննութեան մը մէջ կը կայանար, այլ հարցում մը ընելու արուեստին մէջ, որ իր աշակերտները պիտի առաջնորդէր այն ճշմարտութիւններու յայտնաբերումին, զորս կը բաղձար դրոշմել անոնց մտքին մէջ: Սոկրատական մեթոդը euristique կամ ճարտար մեթոտի ձեւերէն մէկն է: Ասկէ առաջ ըսի արդէն այն գեղեցիկ սահմանումը, զոր Պղատոն տուած էր (429-348) դաստիարակութեան մասին, իր Օրէնքներու վրայ գրքին Է. գլխուն մէջ. «Դաստիարակութեան նպատակն է ընդունակ ընծայել մը հոգիին եւ մարմինին տալ բովանդակ գեղեցկութիւնն ու կատարելութիւնը:» Իր աշակերտը՝ Մեծն Աղեքսանդրի դաստիարակ, Արիստոտէլեանն (պատող) Արիստոտէլ (384-322) ճարտար դաստիարակ մըն էր. ան իրողութիւններու փորձառականութիւնն ու դիտողութիւնը կը զուգորդէր Պղատոնի իտէալականութեան կամ յատուկ արտամանութեան: «Իր աշակերտը, Աղեքսանդր, հակառակ այն արատներուն, որ իր ուսուցիչը կ'ողբային, քաղաքակրթութեան հերոս մըն է»:

Արիստոտէլ աղջ դաստիարակութեան վրայ ճառ մը շարադրած էր, որ չհասաւ մինչեւ մեզի: Աթէնք բնակած միջոցին, Արիստոտէլ օրը երկու անգամ կ'ուսուցանէր, առաւօտ՝ դիւրին բաներ, ամէն մարդու համար, իրիկունը՝ դժուարիմաց նիւթեր: Այս երկու մեծ մարդերէն շատ առաջ, Պիւթագորաս, հիմնադիր թուաբանութեան եւ բազմապատկութեան աղիւսակի կարծեցեալ հնարիչը (506ին) բարոյական դաստիարակութեան ամբողջ դրութիւն մը երեւակայած էր, ուսումնասիրութեամբ, պարզակեցութեամբ եւ լռութեամբ: Այս փիլիսոփան, մարմնամարզութեան կը վերագրէր ուսուցման ամէն մէջ եւ ամէն պահու, որ մարդուն ֆիզիքական զարգացման արդիւնքն է, Երաժշտութեան, որով հոգիները կը քաղցրանան եւ կ'ազնուանան: Կրոտոնի մէջ Պիւթագորասի հիմնած ընկերակցութենէն արտաքսուած չէին կիները: Անոնցմէ շատերը գրեցին մարմնոյ եւ մտքի դաստիարակութեան վրայ որ ամէնէն վերջինն էր զոր կ'առաջարկէր իտալական դպրոցին պետը: Թէանոյի կը վերագրեն, այդ փիլիսոփային կինը, աղջկանց դաստիարակութեան վրայ հետաքրքրաշարժ երեք նամակները: Ընդհանրապէս, սակայն, յոյն կիները՝ իրենց տուներուն մէջ, քիչ կը խառնուէին ընկերական եւ քաղաքական կեանքին: Բացառութիւն պէտք է համարել Լակեդեմոնացի կիները: Սպարտայի մէջ, դեռատի աղջիկներ կը մասնակցէին նոյն իսկ մարմնամարզական այն կրթութիւններուն, զորս երիտասարդները հրապարակներու վրայ կը կատարէին: Արդ, միջնաքաղաքին մէջ, տղաք պետութեան կը վերաբերէին եօթը տարեկանէն յետոյ, մինչդեռ Աթէնքի եւ յունական միւս պետութիւններուն մէջ ընտանիքին կը վերաբերէին. Didascales-ները կամ մանկավարժները, երաժշտութենէն սկսելով, մասնաւոր կ'ընէին զայն մտքի կրթութիւններու: Հոմերոսի եւ Եսիոդի հատուածները սալօնի պատերուն վրայ դրոշմուած էին: Գրութեան համար սրահին տախտակներու վրայ սփռուած աւազին վրայ տղաք կը գծէին նշանագրեր: Իսկ հաշուոյ մէջ, թուաբանութիւնը կ'ուսուցուէր փայտէ, մարմարէ կամ մետաղէ հաշուեխտակի կամ ուղղանկիւնի օգնութեամբ, ուր 1-10 նշանակուած էին թիւերը: Աղիւսակը Յոյներէն Հռոմէացիներու անցաւ:

Յոյն didascales-ները կամ մանկավարժները գերիներու դասակարգէն ընտրուած էին: Պերիկլէս իսկ, Աթէնքի պետութեան ամէնէն մեծ մարդը, իր զաւակներուն կը նշանակէր իբր ուսուցիչ ծեր գերի Զոփիրոսը, որ ծննդեամբ Թրակիացի էր: Աթենացի հարուստ մը, որմէ 1000 դրամ կը պահանջէր Արիստիպպոս, իբր վարձք, շատ բարձր գտաւ այդ գինը եւ կը պատճառէր թէ այդ գումարով գերի մը պիտի գնէր. «Գնէ՛ զայն, եւ դուն անոր երկպատիկը պիտի ունենաս» պատասխանեց Արիստիպպոս: Սպարտական ոգին, որով տղաք պետութեան կը վերաբերէին եւ ոչ թէ ընտանիքին, բարոյական եւ բնական սէրերու մշակման նպաստաւոր չէր:

Դաստիարակութեան, ինչպէս նաեւ մարդկային գիտութեան միւս ճիւղերուն մէջ, Հռոմէացիները՝ Յոյներուն աշակերտներն են յաճախ, բայց իրենց ուսուցիչներէն շատ տարբեր աշակերտներ. ծայրայեղօրէն օգտապաշտ եւ գործնական են անոնք. խաղալը բոլորովին կը պակսի անոնց քով: Բայց ընտանեկան յարգանքը, Հռոմայեցիներուն քով շատ աւելի բարձր աստիճանով մը գոյութիւն ունէր քան Յոյներուն քով: Դաշտերու աշխատութիւնը, որ կը պատուէր հայրենակիցներէն Կինկինատոսի պէս, հասարակական կեանքին կատարեալ քաղաքացիութեան եւ անկաշառութեան բան մը, որ նրբին ու արհամարհոտ Յոյներուն քով կը պակսէր: Իրաւունքի եւ դատական օրէնքներու ուսումնասիրութիւնը քաղաքացին կազմելու կը նպաստէր: Հռոմէական տիեզերական ու աշխարհաքաղաքացի ոգին տեղի տուաւ Հելլենացւոց աւելի արուեստական երեւակայութեան: Ժուվենալի կողմէ մանկութեան հարկ եղած յարգանքին վրայ գրուած գեղեցիկ առածները գիտենք, եւ զոր աւելի առաջ բերինք:

Յիսուս Քրիստոսէ չորս հարիւր տարի առաջ, Հռոմի մէջ, աղջկանց եւ տղոց երկսեռ վարժարաններ կային: Հռոմէական կիները կամ խաթունները (matroues), մասնաւորաբար Կոռնելիա, Գրակոսներու մայրը, ազնիւ պարզութեան, մայրական սիրոյ եւ մտաւորական հաստատամտութեան յաճախ իբր օրինակ տրուեցան: Ոմանք նոյն իսկ, օրինակի համար Արրիա, Պետոսի կինը, անձնուիրութիւնը դիւցազնութեան աստիճանին տարին: Ամէնէն գեղեցիկ նկարագիրը, զոր կրնանք ըսել հռոմայեցի կնոջ մը, հետեւեալ խօսքերուն մէջ կը կայանայ. «Պարկեշտ եղաւ ան, բուրդ մանեց եւ պահեց իր տունը»:

Թարգմ. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՎԱՃԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԺԶ.

Վաճառականութեան նորանոր պետերը. —Առեւտրական ուսուցում:

Իրենց ամենօրեայ այցելութիւններուն եւ պտոյտներուն մէջ, Բիէր շատ մը ծանօթներ ունեցած էր: Մանաւանդ բարեկամութիւն հաստատած էր գրեթէ իրեն տարեկից պարմանի մը հետ, որ առեւտրական վարժարանին դասընթացքին կը հետեւէր: Պարզ արհեստաւորի մը որդին էր ան: Իր հօրեղբայրը, որ փոքր հարստութիւն մը շահած էր վաճառականութեան մէջ, խելացի տեսնելով զայն, կը հոգար անոր ուսումնական ծախքերը:

Երկու երիտասարդներն այնպիսի կարգադրութիւններ կ'ընէին, որպէս զի կարենան տեսնուիլ յաճախ, ինչ որ դժուար բան մը չէր ասոնց, քանզի պարոն Կիլմօի որդին—ան էր նոր բարեկամին անունը—Բիէրի պապուն ջերմ համակրութիւնը կը վայելէր:

Երկու երիտասարդներն օգտակար խօսակցութիւններ կ'ունենային: Կիլմօ իր առեւտրական վարժարանին եւ հոն ստացած ուսումին չափազանց սիրահար էր:

—Պարտիմ ըսել, կ'առարկէր Բիէր, որ ես չեմ ըմբռներ թէ ո՛րչափ մեծ օգուտ կ'ընծայեն բոլոր այդ առեւտրական վարժարանները: Իմ նախկին վարպետս, հայր Մէյեր, ինծի լաւ ապացուցած է ընդհանուր, հաստատուն կրթութեան մը օգտակարութիւնը եւ անշուշտ առաւելութիւններ ունի այս բանը. բայց ասկէ յետոյ, ինծի այնպէս կը թուի թէ վաճառականութիւնը գործնականօրէն մանաւանդ կը սորվուի: Դարբնելով է որ մարդ դարբին կ'ըլլայ, եւ առեւտուրով է որ մարդ վաճառական կը դառնայ:

—Ո՛չ, ո՛չ, լաւագոյն ըլլալու համար երկուքն ալ պէտք են, նախ՝ առեւտրական ուսում, եւ յետոյ՝ գործնական:

—Բայց, Կիլմօ, ձեր հօրեղբայրն երբեք առեւտրական ուսում առած չէ. սակայն այս բանը զինք արգիլած չէ յաջողելէ, ինծի այնպէս կը թուի:

—Չեմ մերժեր ձեր ըսածը, բայց նախ՝ առեւտրական գործառնութիւններու մասին իմ հօրեղբօրս ծանօթութիւններն անսովոր են, եւ եթէ ան կրթութիւն ստացած ըլլար, բան մը որ զուրկ է, թերեւս այլապէս ընդարձակում մը տուած պիտի ըլլար իր ձեռնարկներուն: Ասկէ զատ, ինչ որ դուք կը մոռնաք բոլորովին, այն է թէ՝ հօրեղբօրս ժամանակէն ի վեր, վաճառականութիւնը մեծապէս փոխուած է Ֆրանսայի մէջ, եւ թէ ինչ որ կը բաւէր այն ատեն՝ ալ բնաւ չի բաւեր այսօր:

—Լա՛ւ գիտեմ, լա՛ւ գիտեմ, ա՛ս իմ ծերունի հայր Մէյերիս կրկնած յանկերգն է: Սոյդ է որ երկաթուղիներն ու շոգենաւերը ձեւափոխած են մեր վաճառականութիւնը: Հակառակ ասոր, պէտք է կարծել թէ այսօր, ճիշդ իբր յիսուն տարի առաջ, գործնականն ու փորձառութիւնը շատ աւելի կ'արժեն՝ քան աշխարհի բոլոր տեսականները:

—Եթէ տեսականներ ըլլային, եւ եթէ այն վարժարանները տեսականագէտներ հասցնէին, պիտի կարենայիք իրաւունք ունենալ, բայց խնդիրը տեսականներու վրայ չէ. անհրաժեշտ ծանօթութիւններու գործնական պաշար մը կ'աւանդուի մեզի: Մեր պապերը մանաւանդ իրենց մէջ փոխանակութիւններ կ'ընէին. մեր վաճառականութիւնը գրեթէ ուրիշ բան մը չէր՝ բայց եթէ տեղական, նոյն իսկ գաւառային վաճառականութիւն մը. հետեւաբար, կը բաւէր ճանչնալ Ֆրանսան ու Ֆրանսայի առեւտրական գլխաւոր կեդրոնները:

Բայց այսօր, տարբեր է. օտար արտադրութիւնները ամէն տեղէ մեզի կը հասնին՝ մրցելով մերիններուն հետ, որոնց համար ուրիշ պարտինք շահաստաններ գտնել: Մենք իսկ, ունենալով հանդերձ այնպիսի ճարտարարուեստ մը, որ կ'արտադրէ Եւրոպայի կէսուն հագուստներ եւ գործիներ հայթայթելու, ստիպուած ենք երթալ արտասահմանի մէջ վաճառումներ ընել: Ուրեմն, ինչպէս կը տեսնէք, ո՛չ միայն Ֆրանսան պէտք է ճանչնալ, այլ՝ բովանդակ աշխարհը: Ու, ձեր՝ քիչ մը առաջ ըսածին հակառակ, հիմա շատ ընդարձակ ծանօթութիւններու կարօտ է ան՝ որ կ'ուզէ մեծաքանակ վաճառականութեան մէջ նետուիլ:

—Ու ի՞նչ կը սորվեցնեն ձեզի այդ առեւտրական վարժարաններուն մէջ: Այս բանը զիս կը հետաքրքրէ, կը հասկնաք:

—Բազմաթիւ բաներ՝ զորս երբեք չեմ կրնար ձեզի ըսել կարգով. աշխարհագրութիւն, օտար լեզուներ, իրաւագիտութիւն, քաղաքական տնտեսագիտութիւն, համարակալութիւն, եւայլն:

—Օ՛հ, օ՛հ, քիչ մը կարգով ու հանդարտութեամբ: Խելքս չի հասնիր այդ բաներուն: Ի՞նչ կ'ըսէք:

—Համարակալութիւն: Վերջապէս, ա՛ս է թերեւս ամէնէն կարեւորը. գործքի մէջ կարգ դնել գիտնալ, իր արժեգները (prix de rivient) որոշել, գործառնութիւնները պէտք եղածին պէս վարելու ատեն՝ գիտնալ իր կացութիւնը: Արդարեւ, պէտք է մեղմօրէն ընթանալ, այնպէս չէ՞. ուրիշ անգամներ, պէտք է ծախսել եւ առաջ երթալ:

Այնուհետեւ, կը սորվինք օտար լեզուներ. որովհետեւ գործ պիտի ունենանք օտարներու հետ, պէտք է գէթ գիտնալ անոնց լեզուով խօսիլ հետերնին: Ու միշտ լաւ բան է ուղղակի, առանց թարգմանի, առեւտրական գործառնութիւններ կատարել:

Ետքը՝ կայ առեւտրական աշխարհագրութիւն, որ մեզի կը սորվեցնէ զանազան երկիրներու արտադրութիւնները, շուկաները, փոխադրութեան միջոցները, եւայլն:

Ունինք նաեւ օրէնսգիտութեան դասընթացք մը, որ կը ծանօթացնէ այն կանոնագիրները՝ զորս պարտինք յարգել մեր առեւտրական յարաբերութիւններուն մէջ, ինչպէս նաեւ մաքսային սակագները, մաքսատուրքերը, առեւտուրի եւ այս բոլոր բաներուն վերաբերեալ դաշնագիրները:

Կը սորվինք նաեւ քաղաքական տնտեսագիտութիւն:

—Ատիկա ի՞նչ բանի կրնայ ծառայել:

—Քիչ մը երկար պիտի ըլլար ձեզի բացատրելը. բայց, կարճ խօսքով, մանաւանդ կը ծառայէ գիտնալու թէ, աշխարհի մէջ բոլոր ժողովուրդները, եւ, միեւնոյն ժողովուրդին մէջ, բոլոր ճարտարարուեստները, համերաշխ են:

Օրինակ, եթէ մետաքսի հունձքը լաւ չընթանայ, աղքատութիւնը անմիջական վտանգին կ'ենթարկէ մետաքսի վաճառականներուն երեսէն:

Եթէ երբեք Արժանթինի Հանրապետութիւնն աղքատանայ, Ֆրանսայի անոր հետ ունեցած առեւտրական գործերը կը նուազին:

Որովհետեւ Ֆրանսացիները կ'ուզեն միմիայն ֆրանսական գինի խմել, եւ ալ չեն գներ ո՛չ սպանիական, ո՛չ ալ իտալական գինի, Սպանիան եւ Իտալիան Ֆրանսացիներէն ո՛չ մետաքս, կաշի, եւ այլն չեն գներ, եւ այս վերջիններն անոնց հետ տարին 200 միլիոն ֆրանքի պակաս գործ կ'ընեն, եւայլն ըստ կարգին:

—Վա՛յ, սոսկալի եւ կնճռոտ բան է աս:

—Ուստի, միայն լաւ վաճառականն

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 100

ԺԻՒԼ ՎԵՌՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԼՈՒԽ Դ.

ԿՂԶԻԻՆ ՇՐՋԱՆԸ

—Այո՛, շատ զարմանք պիտի զգամ, տիկին, պատասխանեց տեղակալ Հօպսըն, բայց կը խոստովանիմ թէ հաճոյալի զարմանք մը պիտի ըլլայ: Ամբողջ եղանակին, հաւանական չէ որ կիտորսները մինչեւ Պէհրինկ յառաջանան, մանաւանդ այն ատենէն ի վեր, երբ Արջային Ովկէանոսը եղած է աւազանը կիտորսներու ու կէտերու: Յուլիս 23 է այսօր, հետեւաբար ամառուան եղանակը բաւական յառաջացած ըլլալու է: Զկնորսանաւերը, անշուշտ, Բօֆորթի ծոցին մէջ կը գտնուին այս միջոցին, նեղուցին բերանը: Կիտորսները իրաւամբ կը վախնան Արջային ծովուն անակնկալներէն: Ասոր համար կը զգուշանան՝ անոնց մէջ չբանտարկուելու համար: Արդ, ծովու եւ ծովեզերքի ամէն տեսակ սառնակոյտերու կարօտը կը քաշեն հիմա Վիքթօրիա կղզիին բնակիչները:

—Տեղակա՛լ, անոնք ալ պիտի գան, պատասխանեց յիսնապետ Լօնկ: Համբերել գիտնանք, եւ երկու ամիս յետոյ բաց ծովուն ալիքները ալ եւս չպիտի ծեծեն Եսքիմօ հրուանդանը:

—Եսքիմօ հրուանդա՞ն մի, ըսաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ ժպտելով: Բայց այդ անունը ու յորջորջումը, ինչպէս նաեւ Թերակղզիին խորշերուն եւ առուակներուն տրուած անունները թերեւս աւելորդ են: Արդէն իսկ կորանցուցինք Պէրնէթ նաւահանգիստը, Բոլինա գետը. ո՛վ գիտէ թէ Եսքիմօ հրուանդանը եւ ծովափղերու խորշն ալ չպիտի անհետանան իրենց կարգին:

—Տիկին, անոնք ալ պիտի անհետանան, պատասխանեց Ճէսբըր Հօպսըն: Անոնցմէ ետքն ալ կարգը պիտի գայ ամբողջ Վիքթօրիա կղզիին, քանի որ ո՛չ մէկ բան զանի կը կապէ ամերիկեան ցամաքին, ճակատագրականօրէն դատապարտուած ըլլալով կործանման մատնուելու: Ասիկա անխուսափելի է եւ մենք ի զուր աշխարհագրական անուններ կը դնենք: Բայց, ամէն պարագայի մէջ, այդ յորջորջումները չեն ընդունուած աշխարհագրական Ընկերութեան կողմէ. ուստի մեծայարգ Ռօտրիք Մըրքիսըն (Ընկերութեան այն ատենի նախագահը) ալ անոնց չպիտի փոխէ իր քարտէսներուն վրայ:

—Մէկ հատ միայն, ըսաւ յիսնապետը:

—Ո՞րը, հարցուց Ճէսբըր Հօպսըն:

—Պաթըրսթ հրուանդանը, պատասխանեց յիսնապետը:

—Արդարեւ, իրաւունք ունիք, Պաթըրսթ հրուանդանը պիտի յայտնուի բեւեռային քարտէսներուն վրայէն:

Երկու ժամուան հանգիստ բաւ եղած էր երկրախոյզներուն: Կէս օրէն ժամ մը յետոյ պատրաստուեցան իրենց ճամբորդութիւնը շարունակելու:

Մեկնելու ատեննին, Ճէսբըր Հօպսըն, Եսքիմօ հրուանդանին բարձունքէն, վերջին նայուածք մը ձգեց շրջակայ ծովուն վրայ: Ետքը, իր ուշադրութիւնը գրաւող բան չտեսնելով, վար իջաւ եւ միացաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթի, որ յիսնապետին մօտ իրեն կը սպասէր:

—Տիկի՛ն, մոռցա՞ծ էք բնիկներու այն ընտանիքը, որուն հանդիպեցանք հոս իսկ, ձմեռնամուտէն քիչ առաջ:

—Ո՛չ, պարոն Հօպսըն, պատասխանեց ուղեւորուհին. փոքրիկ Կալումա յիշատակ մը ձգած է մտքիս մէջ: Նոյն իսկ խոստացեր էր գալ մեզ տեսնելու Ֆոր-Էսբէրանսի մէջ, խոստում զոր չի կրնար յարգել հիմա: Բայց ինչո՞ւ համար այդ հարցումը կ'ընէք ինծի:

—Որովհետեւ, տիկին, բան մը կու գայ միտքս, որուն ուշադրութիւն չէի ըրած այն ատեն:

—Ի՞նչ բան:

—Կը յիշէ՞ք թէ այդ Եսքիմօցիները ո՛րքան մեծ զարմացում մը յայտնեցին, տեսնելով որ գործակալութիւն մը հաստատած ենք Պաթըրսթ հրուանդանին ստորոտը:

—Այո՛, պարոն Հօպսըն:

—Կը յիշէ՞ք նաեւ թէ այդ մասին պնդեցի, անոնց միտքը չհասկնալու համար, բայց չյաջողեցայ:

—Արդարեւ այնպէս եղաւ:

—Հիմա կը հասկնամ անոնց գլխու շարժումներուն նշանակութիւնը, ըսաւ տեղակալ Հօպսըն: Այդ Եսքիմօցիները, աւանդութեամբ, փորձառութեամբ եւ վերջապէս բնազդաբար կը ճանչնան Վիքթօրիա Թերակղզիին բնութիւնն ու ծագումը: Անոնք գիտէին թէ հաստատուն գետնի մը վրայ չէինք կառուցած գործակալութեան շէնքը: Բայց, անտարակոյս, երբեք այդ վիճակին մէջ գտնուելով դարերէ ի վեր, վերահաս չկարծեցին վտանգը. ահա ասոր համար է որ աւելի բացորոշ բացատրութիւն չտուին:

—Այդպէս ըլլալու է, Պարոն Հօպսըն, պատասխանեց տիկին Բոլինա Պէրնէթ: Անտարակոյս Կալումա իր ընկերներուն կարծիքը չունէր: Եթէ երբեք գիտնար, խեղճ կինը պիտի վարանէր մեզի իմաց տալու:

Այս մասին տեղակալ Հօպսըն համակարծիք գտնուեցաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթի:

—Պէտք է խոստովանիլ որ մեզի համար մեծ դժբախտութիւն է այս Թերակղզիին վրայ գալ հաստատուիլը, ըսաւ յիսնապետը: Ու ատիկա ճիշդ այն պահուն երբ Թերակղզին ամերիկեան ցամաքէն անջատուելու վրայ էր, ծովուն բացերը երթալու համար: Վերջապէս, տեղակալ, երկար տարիէ ի վեր, իրերը այս վիճակի մէջ ըլլալու են, թերեւս դարերէ ի վեր:

(Շարունակելի)

ները կան որ տակէ բան մը կը հասկնան։ Միւսները կ'ըսեն թէ տխմարութիւններ են անոնք։

—Ու քաղաքական անհատականութենէն յետո՞յ։

—Ցաւօ՜ք, զարմանալի բան, լաւ չեմ գիտեր. տակաւին կան մ'ինչ-որ առաջնորդներ զորս կը մտնեմ այս վայրկեանին, այդ գրութիւնը, օրինակի համար։ Բայց վերջապէս, տե՛ս, եթէ խօսիք գիծերով՝ ինչ որ մեզի կը սորվեցնեն վարժարանին մէջ. մեր ուսման ծրագրին մէջ ուսկորդ բան չկայ. եւ տանք այնպիսի բաներ չեն՝ զորս մարդ կարենայ սորվիլ հօրուսուցիչներէն անուս։

—Ո՛չ, ուսկորդ բան չպիտի կենար, յարգելի Բիեր, եթէ ամէն մարդ պարտաւոր ըլլար վարպետ ըլլալ, կամ ընդարձակ վաճառականութեան մէջ նետուիլ, բայց դրագիրներուն եւ ուրիշ պաշտօնեաներուն, ինչպէս նաեւ ինծի պէս պզտիկ մարդոց համար, որ...։

—Ա՛հ, ընդհանրապէս Կիյմօ, ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ կեանքին մէջ ու հարկ է նախապատրաստուիլ իբր երկար ճամբորդութեան մը համար։ Ասկէ զատ, անոնց համար՝ որոնց վրայով կը խօսիք, կան ուրիշ վարժարաններ, առաջնակարգ վարժարաններ։ Ֆրանսա ունի առեւտրական բարձրագոյն վարժարաններ՝ վարպետներ հասցնելու համար, եւ միջնակարգ վարժարաններ՝ դրագիրներ եւ ուրիշ պաշտօնեաներ հասցնելու համար։

—Կ'ընդունիմ, այդ դրութեան համամիտ եմ, դուք Բիեր, կը հաւնիմ այդ բանը։ Ու հիմա, եթէ ես կարենայի ձեր վարժարանները աշակերտ ուղարկելու համար նպաստաւոր կարծիք ծաւալել, ճարտար ու յօժարակամ պիտի մատուցանէի ձեզ այս դոյգն ծառայութիւնը։

—Ուրեմն հաւատքի եկէ՛ք ձեզ։

—Ինչպէս կ'ըսէք։ Այդ կարծիքը ծաւալելու պաշտօնն առանձնած կը նկատեմ ինքզինքս, քանի որ հիմա գիտեմ թէ ինծի պէս պզտիկ մարդիկն ալ մզուած չեն։

Պապուն պատմութիւնները, Կիյմօյի հետ խօսակցութիւնները, առեւտրականներուն ու գործատուներուն մէջ պտոյտները, շրջագայութիւնները, օրինակի պատուոյ մամուլին չափազանցութիւնները, Բիեր սխալելի կը գտնէր բոլոր այս բաները, եւ իրեն ալ դժուար էր աւելի երկար ատեն վայելել այս բաները, բայց օրերը կը թռչէին վստահ ու արագ թեթեւութիւնով մը։ Կրցածին չափ յետաձգեց իր մեկնումը. յետոյ, հաղորդելով խօսակցութիւնը ընելով թէ յաճախ լուրեր պիտի տայ իր մասին ու կարգադրութիւններ պիտի ընէ անշուշտ օր մը նորէն այցելելու համար, վերջապէս հեռացաւ բարի ծերունիներէն ու Մորոյիլիոյ կառախումբը մտաւ։

ԺՕԶԷՖ-ՇԱՅԼԷ-ՊԷՐ

Թարգմ. Ա. Յ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հաշտութեան բանակցութիւններ.— Հակասական լուրեր.— Կացութիւնը Մանչուրիոյ մէջ։

Հեռագրական ու լրագրական լուրերը շարունակ կը պատկերացնեն հակապատկերը որ կայ պատերազմի դաշտէն առնուած տեղեկութեանց եւ զինադադարի մը կնքման ու հաշտութեան բանակցութեանց համար պատուիրակներուն գումարման վերաբերեալ լուրերուն միջեւ։ Արդարեւ Մանչուրիոյ մէջ ճակատամարտը ուրբաթ օրուընէ ի վեր սկսած է։ Լինիեվիչ զօրավարը եւ ռուսական միւս զօրավարները կը յայտարարեն թէ զինադադար մը անկարելի պիտի ըլլայ։ Թայմզին հեռագիր մըն ծանոյց թէ Ճափոնի սպայակոյտը տեղեկագիր մը մատուցեր է Միքատոյին, յայտարարելով որ ռուսական բանակը թուով ակար է ու անպատրաստ գիրքի մէջ կը գտնուի, որով պարտութիւնը անխուսափելի է։ Հետեւաբար Ճափոնի սպայակոյտը կ'եզրակացնէ թէ զինադադարի կնքումը պիտի վնասէ Ճափոնի ապագային։ Այս յայտարարութիւնները պարապ խօսքեր չեն, քանի որ անոնցմէ առաջ, միջնապէս եղբը սկսաւ ճակատամարտը, այսինքն ուրբաթ օրը Ճափոնները քանի մը կէտերէ յարձակեցան Ռուսներուն վրայ երկաթուղիին արեւելեան եւ արեւմտեան կողմերը։ Եւ սակայն զինադադարի մը օրին զրոյցները կը շարունակեն, իբրեւ թէ մօտալուտ ըլլար անոր կնքումը։ Հիմա փոփոխութիւն մը կայ այդ մասին։ Ուաշինկթընէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ թշնամութիւնները անմիջապէս պիտի չդադրին, այլ երբ Ռուսիա եւ Ճափոն պաշտօնապէս անուանեն իրենց պատուիրակները՝ հաշտութեան բանակցութեանց համար, եւ թէ երկու պետութեանց լիազօրները երեք պատուիրակ պիտի անուանեն։ Հիմա ուրեմն, պատերազմիկ բանակները կը շարունակեն թշնամութիւնները։ Դալով ճակատամարտին վերջին ընթացքին, առնուած ծիծաղական լուրերէն ասոր կը հասկցուի թէ առաջին օրը՝ այսինքն անցեալ ուրբաթ Ճափոնները յաջողեր են ռուսական մէկ քանի դիրքեր գրաւել, մանաւանդ Լիաօհանկ-վօբէնկը. բայց նոյն օրուան իրիկունը եւ հետեւեալ օրը Ռուսները վերստին ձեռք անցընելով այդ դիրքերը, ետ մղեր են Ճափոններուն յարձակումը։ Այսու հանդերձ տակէ օրուան հեռագիրներն ալ ծա

նուցին թէ Ճափոնները ընդհանուր ճակատամարտի մը սկսած են. միւս կողմէ Լինիեվիչ զօրավարն ալ նոյն օրը կը հեռագրէր թէ առջեւեան ճակատը փոփոխութիւն մը չէ կրած։ Ինչ որ ալ ըլլայ, սակայն, թշնամութիւնները կը շարունակուին. միւս կողմէ զինադադարի վրայ կը խօսուի եւ նոյն իսկ պայմաններն ալ կը ստեղծուին, մինչդեռ տակաւին այն ատեն միայն կ'սպասուին երբ պատերազմիկները համաձայնին՝ թշնամութեանց դադարումը ընդունելու։ Հաշտութեան բանակցութեանց մասին ալ վերջնական բան մը չկայ, քանի որ Մանչուրիոյ մէջ կատարուելիք ճակատամարտէն կախում պիտի ունենայ։

—Վերջին լուրերու նայելով՝ Լինիեվիչ զօրավարը նահանջած է իր բանակովը։ Ճափոնէն հաղորդուած տեղեկութիւններ կը ծանուցանեն թէ Քուրոքի եւ Քավամուրա զօրավարները միացած են եւ կը ջանան շրջապատել ռուսական ձախ թեւը՝ Բիրինի կողմերը, ուր Լինիեվիչ զօրավարը փոխադրած է իր բանակովը։ Ռուս սպարապետը փութով ամրացնել կուտայ Կունչուլին-Իթունկ-Բիրինի ճամբան, որ պաշտպանութեան բնական միջոցներ ունի եւ դժուարամատչելի է Ճափոններուն համար։ Տասերկու հազար Չինացիներ գիշեր ցերեկ կ'աշխատին այդ շինութեանց։ Չի յուսացուիր որ ռուսական բանակը կարենայ երկար ատեն կենալ պաշտպանութեան այդ առաջին գիծին վրայ։ Անշուշտ Քունչէնիցէ-Բիրինի պաշտպանութեան առաջին գիծին վրայ է որ պիտի կատարուի վերջնական ճակատամարտը։ Բանի առաւելապէս երկաթուղիներ չինուեցան՝ թէթեւ կառախումբերու համար, որպէս զի Լինիեվիչ զօրավարին դէպ ի հիւսիս նահանջը դիւրանայ։ Լինիեվիչ զօրավարին դէմ գտնուող ճափոնական զինուորներուն թիւը 250,000էն 280,000 կ'անցնի[?]։ Ռուսները հիմայ հասէ դէպ ի Սիթունկ-Բիրինի դիրքը կը քաշուին, իւրաքանչիւր գիւղի համար կռուելով, բայց այդ դիրքէն անդին շատ զօրաւոր անցքեր գրաւած չեն։ Ասիկէ եւ զինուորներուն յոգնութիւնը, որոնք բաւական դժնդակ ուղեւորութիւն մը կատարած են, կասեցուցին Քավամուրա զօրավարին յառաջխաղացութիւնը դէպ ի Նինկութա, բայց միւս կողմէ անոր հեծելազօրքերը դէպ ի Բիրինի հիւսիսային կողմը կը յառաջանան, սպառնալով Ռուսներուն հաղորդակցութեան գիծերուն։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիա եւ Ճափոն — Կարծիքը Լոնտոնի մէջ.— Զինադադարի խնդիրը.— Երկու կողմի պահանջումները։

Լոնտոնի զանազան շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիա բնաւ չէ ուզած իր ազդեցութիւնը բանեցնել Ճափոնի վրայ, որպէս զի հաշտութեան համար չափաւոր պայմաններ առաջարկէ։ Նկատելով որ ներկայ պատերազմը անուղղակի արդիւնքն է 1895ի չինեւճափոնական դաշնագրութեան մէջ եւրոպական պետութեանց միջամտելուն, Անգլիա իր կողմէն համար պատճառներ ունի չի մասնակցելու այդ կարգի միջամտութեան մը կրկնուելուն։ Անշուշտ ճշմարտութիւն մը կայ այս լսուածներուն մէջ, սակայն բոլորովին համապատասխան չէ իրողութեան։ Անգլիա, սանոնց ուղելու ազդեցութիւն մը բանեցնել իր դաշնակիցին վրայ, յորդորած է Ճափոնը որ չափաւորութեամբ գործէ։ Ճափոնի, Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգաց դեսպանները յոլորդական անհրաժեշտութիւններ ունեցան Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Անշուշտ Լոնտոնի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կարելին կ'ընեն, որպէս զի Պ. Ռուզվելթի ջանքերը ապարդիւն չմնան, եւ մանաւանդ այն պատճառին համար որ համոզուած կը տիրէ թէ Ճարը մերժելու փափաքով է հաշտութեան։ Անգլիոյ կառավարութիւնը, հաշտութեան գործին համար ըրած ջանքերուն մէջ ալ միայն Բեռլինի դեսպանին հաւաքած տեղեկութիւններէն քաջալերուած է, այլ նաեւ իսկ Անգլիոյ թագաւորին եւ Ռուսիոյ կայսեր եւ վեհապետական երկու գերդաստաններուն անձնական յարաբերութիւններէն։ Լոնտոնի մէջ համոզուած են որ թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Ճափոնի կողմէն չափազանցուած պահանջումները ամէնէն ծանր արգելքները պիտի ըլլան հաշտութեան կնքման։ Ամէն կողմէ եղած ջանքերուն նպատակն է անհետացնել այդ արգելքը, եւ եթէ յաջողին, շատ յուսալից պիտի ըլլայ Ռուսիոյ վեհափառ զօրավարին նախաձեռնութիւնը։

—Մորնինկ Բոսթ Ուաշինկթընի թղթակիցը, որ ընդհանրապէս լաւատեղեակ է, կը հեռագրէ թէ հաշտութեան բանակցութեան պատուիրակներուն ամենակարեւոր կէտերը այնպէս կը կարծեն թէ մտավոր զինադադար մը պիտի կնքուի։ Միջամտողները հաւատացած են թէ Լինիեվիչի բանակը շրջապատուած է եւ թէ պիտի չկրնայ Քառասնաթքէն պէս նահանջ մը կատարել. ուրեմն ռուսական բանակին պարտութիւնը անխուսափելի է. այդ պատճառով է որ մինչեւ հիմա չեն յաջողած եղած ջանքերը, որպէս զի Ճափոն համոզուի զինադադար մը կնքելու։ Մորնինկ Բոսթի թղթակիցը կը յայտնէ թէ, առանց կարենալ ճշդելու Ճափոնի պայմանները, որոնք Ուաշինկթընի հաղորդուած են, իր կարծիքին նայելով Թագաւորի[?] կառավարութիւնը այնքան մեծ կարեւորութիւն մը չի տար Վլատիվոսթոքի, ինչպէս կը կարծուի։ Նաեւ Ճափոն բնաւ մտադիր չէ Ռուսիան բոլորո

վին հեռացնել Խաղաղականէն։ Այս վերջին կէտին համար կ'ըսուի թէ կատարելագործեալ պատճառ է Պ. Ռուզվելթի, որ մինչ չէրմ կուսակից մը եղած է Խաղաղականի մէջ Ռուսիոյ պահպանման՝ իբրեւ ծովային տէրութիւն։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճափոններուն խորամանկութիւնները.— Նաւազներուն ճշմարտութիւնը.— Տպաւորութիւն մը ճափոնական բանակին վրայ։

Չուշիմայի նաւային ճակատամարտին զանազան միջադէպերուն վրայ հետզհետէ տեղեկութիւններ կը հասնին, որով քիչ առանց կարելի պիտի ըլլայ ճիշդ գաղափար մը կազմել այդ ճակատամարտին վրայ։ Հիմակուհիմա շահեկան իրողութիւն մը կը հաղորդէ Սասէպոյիքի կուսակալ Կոլլէսնի զօրավարը որ վերջերս Ֆրանսա դարձաւ։ Այդ իրողութիւնը ցոյց կուտայ թէ Ճափոնները ո՛րքան ճարտարութեամբ կը յաջողին տեղեկանալ իրենց թշնամիներուն արարքներուն։ Ժամանակին ծանուցուեցաւ թէ Ճափոնցի սպաներ ինչպէս իբրեւ սպասաւոր ընդունուած էին Բօրթ-Արթուրի սափրիչներուն քով՝ բերդին պաշտպանութեան գաղտնիքներուն տեղեկանալու համար։ Հիմա տակէ աւելին կայ։ Ռոժտէսթվէնսքիի նաւատորմին առաջին մարտանաւերը Մատակասքար ժամանելէն երկու ամիս առաջ, երկու Ճափոններ, որոնք սպաներ էին, Մաճունկայի մէջ մանրավաճառ տուն մը հաստատեցին, որուն գլխաւոր յաճախորդները կը կազմէին ռուս երկրագունդի չափ Ճափոնցիներ։ Ռուս բացինները եւ նաւազները ամէնօրեայ յաճախորդներն էին այդ դիւրահաւան տան։ Մինչեւ Ճափոնները ուղղակի համանման տուն մը հաստատեցին Նոսի Պէյի մէջ, բայց չաջողեցան։ Այդ էն Մաճունկային բաւական էր ուզուած տեղեկութիւններուն համար։

—Ուաշինկթընի ծովային նախարարութիւնը տեղեկացաւ թէ Չուշիմայի նաւային ճակատամարտին մէջ Ճափոններուն նշանառութեան գերազանցութիւնը արդիւնքն է այն հեռաչափ գործիքներուն զորս ունէին անոնց մարտանաւերուն ռազմական աշտարակները, որով կրցան առնանել ռուսական մարտանաւերուն հեռաւորը շատ աւելի ճշդութեամբ քան թէ Ռուսները։

—Գերման թղթակից մը հետեւեալը կը գրէ ճափոնական բանակին նկատմամբ.

«Ճափոնական ռազմագիտութեան մասին ունեցած անձիս ու զօրաւոր տպաւորութիւններէս մէկը այն է թէ անոնց դիրքերը ու շարժումները նաւազ տեսանելի են։ Պատերազմի դաշտին պարապութիւնը հոս գրեթէ մտածիքար հանգամանք մը մը առաջած էր։ Նոյն իսկ զինուորական փոքր խումբ մը, լաւ դիտակով մը, ընդհանրապէս շատ քիչ բան կը տեսնէ հակառակորդէ մը որ ինքզինքը ծածկելու մասին ամէնէն գերազանցն է։ Ճակատամարտները վարելու յատկանշական կողմը կը կազմեն յորդաւ շարժումներ՝ կողերուն վրայ յարձակելու եւ չէզ դառնալու նպատակով։ Ճափոնները խիստ լաւ ըմբռնած են թէ նոր զէնքերու հետեւանքը ռազմ եւ ճշդակ յարձակելու կարողութիւնը անպատճառ կը պահանջէ կրակին կեդրոնացումը եւ թէ այդ պատճառով ալ կողերու վրայ յարձակելով եւ կամ շրջապատելով միայն կրնայ կատարուիլ։ Երբ այդ շարժումները տեսայ, կարծեցի որ գերմանական նոր ռազմափորձերու դաշտ մը կը գտնուիմ։ Նրբենք միւսնոյն ժամանակ երեք կողմերէ պատնշուիլքի տակ էինք, ինչ որ շատ անհաճոյ էր չէզոքներու համար։ Ճափոնները կը յաջողին շրջապատել կատարել գիտակցութեամբ եւ վայրին նկատմամբ լաւ տեղեկութիւն ունենալով։ Եթէ այդ ռազմավարութիւնը որ եւ է տեղ չյաջողի, այն ատեն զանազան կէտերու կը կռուին, զէնքը կը փորեն ու մէջը կը թաղուին եւ անկէ մէկ կարգի վրայ կրակ կ'ընեն թշնամիին դէմ, երբ թշնամին շարժում մը ընէ, իսկոյն ռումբ կ'արձակեն, ինչ որ կը հաստատէ թէ թնդանօթները լաւ կարգադրուած են եւ ճակատամարտին ուղղութիւնը անթերի է։ Հովանոցին պարագաները մէջ հաստատեցի թէ ճափոնական հետեւակներու հրացանաձգութիւնն ալ շատ հեռուները կ'երթայ։ Հովիտի մը մէջ անոնց պարկելու պահուն զ'ղակներու հանդիպեցայ զորս Ճափոնները կ'արձակէին 1500էն 2000 մեթր հեռուէն»։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 յունիս.— Թօքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի. «Ճափոնները միշտ կը յառաջանան կատարեալ յաջողութեամբ։ Ռուսական բանակը բոլորովին պաշարուած է երկու ճակատներէն։ Պատերազմի դաշտին վրայ ճափոնական զինուորներուն թիւը կէս միլիոնէն աւելի է»։

—Թօքիոյէն հետեւեալը կը հեռագրեն. — «Օեամա մարէշալը կը տեղեկագրէ թէ ճափոնական զինուորները յաջողութեամբ կը յառաջանան դէպ ի Բիրին։ Քուրոքի զօրավարը հասեր է Լիաօուինի մէջ Ռուսներուն կողմէ մէկ քանի անգամ կատարուած յարձակումները։ Քուրոքի զօրավարը կը շարունակէ չէզոքին շարժումը, Բիրինի ամրութիւնները ետեւէ կողմէն գրաւելու համար»։

ԲԵՆԴԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Հրամայուեցաւ պատրաստել Լեհաստանի բանակը՝ Մանչուրիա զրկուելու համար։ Այդ բանակին պատկանող մէկ քանի կիսաբրիգադներ արդէն ճամբայ հանուած են դէպի Մանչուրիա։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսական բանակին կացութիւնը անյուսալի է Մանչուրիոյ մէջ։ Ճափոններուն կատարած շրջանիկ շարժումը բոլորովին յաջողեցաւ։ Քուրոքի զօրավարը, ճարտար շարժում մը, յաջողեցաւ Ռուսներուն զգացնել չտալ Բիրինէն եւ Նինկութայէն Վլատիվոսթոք տանող ճամբան կտրելու իր ծրագիրը, որով Ռուսները սխալեցուց։ Երբ Քուրոքի կ'աշխատէր Վլատիվոսթոքի հաղորդակցութեանց գիծը կտրելու, միւս կողմէ Օեամա մարէշալին կեդրոնը ու ձախ թեւը զինուորական կարեւոր շարժումներ կատարելով հարկադրեցին ռուսական բանակը որ քիչ քիչ դէպի Խարպին քաշուի։ Ցաւալի է որ մինչեւ մէկ շաբաթ մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունենայ Խարպինի շրջակայքը։

—Վերջին օրերու մէջ Անդրսիպերիական երկաթուղիին վրայ փոխադրութիւնները դանդաղած ըլլալով, Լինիեվիչ զօրավարին դիրքը աւելի եւս դէշցաւ։

—Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութիւնը կ'ուզէ եւրոպական Ռուսիոյէն բազմաթիւ զինուորներ ղրկել այդ կողմ եւ եւրոպական Ռուսիոյ սահմաններուն զինուորներուն թիւը պակսեցնել։

—Մուքտէնի ճակատամարտէն ի վեր ռուսական բանակին առաքուած նոր զինուորներուն թիւը քիչ է։ Ընդհակառակը այդ ճակատամարտէն ետքը Օեամա մարէշալը բազմաթիւ զինուորներ առաքած է։

—Ճափոններուն ձախ թեւին վրայ Լինիեվիչ զօրավարը սկսաւ Բիրինը պարպել եւ ետ քաշուիլ։

—Պատերազմի դաշտին ամէն կողմերը բաւական ընդհարումներ կը կատարուին։ Ռուսական ու ճափոնական հրամանատարները իրարու հետ մրցելու տարիքին ճարտարութիւն ցոյց կուտան, սակայն ռուս հրամանատարները միշտ ետ քաշուելու հարկադրուած են։

ԲԵՆԴԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Այս անգամ զինուորական շրջանակներուն մէջ զրոյց կայ թէ Լինիեվիչ զօրավարը որոշեր է յարձակողական չձեռնարկելով, պաշտպանողական դիրքը պահել եւ մինչեւ Խարպին քաշուելով, հոն իր ամբողջ զինուորական ոյժերովը Ճափոններուն վրայ յարձակիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանչուրիայէն առնուած լուրերու նայելով Ճափոնները կը փափաքին անպատճառ Խարպինը գրաւել, Վլատիվոսթոքի հաղորդակցութիւնները խափանելու համար։ Այդ փափաքին համար է որ ճակատամարտ կատարել կ'ուզեն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ճափոնները ընդհանուր կը յառաջանան եւ այդ շարժումին մէջ ամէն կէտերու վրայ կը յաղթեն Ռուսներուն։ Աջ ու ձախ թեւերուն վրայ Ռուսները բոլորովին պաշարուած են։ Անընդհատ փոքր ընդհարումներ կը կատարուին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիւզ»ի.— Նախագահ Պ. Ռուզվելթ յառաջիկայ ուրբաթ, յունիս 23, կարեւոր յայտարարութիւններ պիտի ընէ հաշտութեան մասին։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Թայմզի. —«Ուրբաթ օրը յուսալի է թէ պաշտօնապէս ծանուցուի հաշտութեան բանակցութեանց պատուիրակներուն անունները։»

—Ուաշինկթընէն առնուած հեռագիր մը նայելով, մեծ տէրութիւններէ մէկին ներկայացուցիչը յայտարարեր է թէ Պ. Ռուզվելթ կատարելապէս վստահ է որ մօտերս հաշտութիւն պիտի ըլլայ եւ թէ զինադադարն ալ կնքուելու վրայ է։

— Շանկայի ռուսական հիւպատոսը կատարել տուաւ յուղարկաւորութիւնը ռուսական երկու հարիւր սպաներու եւ նաւազներու, որոնք Չուշիմայի նաւային ճակատամարտին մէջ խեղդուած ըլլալով, անոնց դիակները ցամաք ինկած էին։

—Չուշիմայի նաւային ճակատամարտին մէջ Ռոժէսթվէնսքիի նաւատորմը փճանալէն ետքը, Ճափոնի պատերազմական նախարարութիւնը մեծ գործունէութիւն ցոյց տուած է բազմաթիւ նոր զինուորներ ղրկելու Մանչուրիա։ Հիմա ճափոնական զինուորներուն թիւը հարիւրէն հարիւր յիսուն աւելի է ռուսական զինուորներէն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռուզվելթ նախագահը որոշեր սպասել մինչեւ պատերազմին աւարտումը, վասն զի կարելի չէ հիմա հաշտութեան բանակցութեանց ձեռնարկել մինչեւ որ չաւարտի Մանչուրիոյ մէջ սկսած վերջնական ճակատամարտը։

—Ճափոնի կառավարութիւնը վերջնականապէս առնմանած ըլլալով հաշտութեան պայմանները, Պ. Ռուզվելթի պիտի հաղորդէ մօտերս։ Մ. Նահանգաց նախագահն ալ, պատերազմը աւարտելէն յետոյ, այդ պայմանները պիտի ղեկուցանէ Ռուսիոյ։ Ճափոնի կառավարութիւնը, նախապէս գուշակած ըլլալով ներկայ պատերազմին վախճանը, բաց եղած ատեն մանր է հաշտութեան պայմանները, որով յառաջիկային պէտք պիտի չունենայ անոնց մասին փոփոխութիւն մը ընելու։

—Ճափոնի կողմէ որոշուած հաշտութեան պայմանները թէեւ առկուսն յայտնի չեն, սակայն ամէն պարագայի մէջ Վլատիվոսթոքի եւ Սախալինի գրաւումը պիտի պահանջէ, պատերազմական տուգանքէն զատ։

ԲԱՐԻԶ. — Ճափոնի պատուիրակները հաղիւ օգոստոսի սկիզբները Ուաշինկթըն պիտի ժամանեն, ուրկէ կը հասկցուի թէ հաշտութեան բանակցութիւնները պիտի յետաձգուին, մինչեւ որ աւարտի Մանչուրիոյ մէջ սկսած ճակատամարտը։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերպուրկէն առնուած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա մերժած է զինադադարը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոն չի հաւանիր զինադադարի, որպէս զի արգելք մը չըլլայ Օեամայի զինուորական գործողութեանց, որոնք վճռական յաջողութիւն մը կ'երաշխաւորեն։ Ճափոն մինչեւ որ բաւարար ձեւ ապահովութիւն չստանայ, զինադադարի պիտի չհաւանի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆրանքօ-գերման յարաբերութիւններ. — Զրոյցներ.— «Ֆիկարօ»յի մէկ շահեկան լուրը.— Ի՛նչ է Գերմանիոյ քաղաքականութեան նպատակը։

Ֆրանքօ-գերման յարաբերութիւնները, որոնք աւելի կամ նուազ նպաստաւոր դարձուածք մը առած են, ինչպէս ծանուցինք, կարգ մը լրագիրներու կողմէ զրոյցներու հրատարակման պատճառ եղան։ Կ'արժէ անոնց վրայ ուշադրութիւն հրաւիրել, որովհետեւ անհիմն ըլլալով հանդերձ՝ խիստ տպէս հարդանչան եւ անձկալից մտքի վիճակ մը կը յայտնեն։ Բնաւ չենք ուզեր ծանրանալ մամուլներուն այն խուզեր զրոյցին վրայ, որուն արձագանգ կ'ըլլայ Բրիւ, եւ որուն համաձայն, Պ. Տէլքասէ յարձակողական եւ պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը պատրաստած էր Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, ընդդէմ Գերմանիոյ անտարակոյս։ Տրամաբանութեան չի դիմանար այս լուրը, բայց աւելի լուրջ են Ֆիկարոյի հաղորդած տեղեկութիւնները։ Այդ լրագրին ըստածին նայելով, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ այս պահուս կատարուած բանակցութիւնները Մարոքի խնդրէն չեն վերաբերիր միայն, որ պատրուակ կամ առիթ մը միայն եղած է, ընդհանուր բացատրութիւններ փոխանակելու համար։ Մարոքի խնդրէն դուրս՝ Գերմանիոյ նպատակն է Ֆրանսայէն սա երաշխաւորութիւնը ձեռք բերել թէ Ֆրանսա իրեն դէմ չէ եւ չպիտի ըլլայ։ Ասոր ինչո՛ւ համար Ֆիկարոյի տեղեկութիւնները ուշադրաւ են, մանաւանդ որ պաշտօնարաններու հետ ալ յարաբերութիւն ունի։ Մարոքի խնդրի մասին սա ներքին համոզումը ունինք թէ Ֆրանսա եւ Գերմանիա պիտի կրնան համաձայնիլ, բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ Պ. Ռուվիէի բարի կամեցողութիւնը, չենք կարծեր որ Բարիզի կառավարութիւնը հլուաբար եւ դիւրաւ Գերմանիոյ պայմանները ընդունի, ի մասին իր արտաքին քաղաքականութեան։ Ֆրանսա ալ Գերմանիոյ չափ մեծ տէրութիւն մըն է, հետեւաբար ինչո՛ւ դլած չըլլայ իր շարժումներուն մէջ եւ իր քաղաքականութիւնը վարելու մասին անկախ չըլլայ բոլորովին։ Սկզբունքով անհաւանելի է որ Գերմանիա կարգ մը առմամբ դնէ ֆրանսական գործունէութեան առջեւ, որովհետեւ այսպիսի մէջ չկայ այնպիսի տէրութիւն մը որ թոյլատրէ նմանօրինակ միջամտութիւն մը իր գործերուն մէջ՝ ուրիշ տէրութեան մը կողմէ։ Եթէ երբեք ֆրանսական քաղաքականութիւնը վերջին տարիներս յանդգնած է Գերմանիոյ կղզիացման, Պէրլինի կառավարութիւնը այլեւս փնտռելու չէ տառը պատճառներ։ Պիզմարք յաջողած էր Ֆրանսան կղզիացնել Եւրոպայի մէջ, եւ թշնամին բարեկամութիւններ չունէր առ իրեն կատել ալ եւս։ Պիզմարքի յաջորդող նախարարապետները՝ Քափրիվի, Հօէնլօհէ եւ ֆօն Պիւլով, ոչ անոր գործը շարունակեցին եւ ո՛չ ալ անոր քաղաքական ուղղութիւնը պահեցին։ Սակայն ընթացքին Ֆրանսայի մօտենալու Իտալիոյ, ինչպէս Ռուսիոյ պաշտպանութիւն ընծայելին Աւստրիօ-Հունգարիոյ մերձենալու։ Վերջապէս չեմ մտածեցին ֆրանքօ-անգլիական սիրալիր համաձայնութիւնը, մինչ Պէրլինի մէջ կը քննուէր Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ դաշնագրութիւն մը կնքելու կարելիութիւնը։ Այսօր Ֆրանսայի վրայ ծանրանալ՝ Պ. Տէլքասէի պաշտօնավարութեան միջոցին ձեռք բերուած դրական արդիւնքներէն հրաժարելու համար, անոր վախցնելու ազդեցութիւն մըն է, որ կրնայ վը տանգաւոր ըլլալ, բայց Ֆրանսա չպիտի կրնայ ընդունիլ այդ բանը, դէթ եւ բնաւ թոյլ չպիտի ... ... իր բարոյական անկախութիւնը։ Եթէ երբեք Ֆիկարոյի ըսածին պէս դարձուածք մը առած են Պէրլինի եւ Բարիզի միջեւ կատարուած բանակցութիւնները, համաձայնութիւնը աւելի դժուարին պիտի ըլլայ, մանաւանդ որ խնդիրը Մարոքի վրայ չի դառնար միայն։ Այն ատեն իրաւունք չպիտի ունենանք ըսելու թէ Գերմանիոյ դժկամակութեան գլխաւոր նպատակը փրկել չէր գերման առեւտրական շահերը Մարոքի մէջ, այլ Պ. Տէլքասէի անկումը ձեռք ձգել եւ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան ուղղութեան մէջ արմատական փոփոխութիւն մը առաջ բերել։

(Լնճ. Պէյ)

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աշխարհիս ամենէն նոխ բնակարանը. — Սկանի մը անուրդը.— Ռուսիոյ հանք.— Վիբխարի զրահաւոր մը։

Նիւ-Եօրքի մէջ կը գտնուի աշխարհիս ամէնէն ճոխ բնակարանը, որ կը վերաբերի ծերակուտական եւ միլիոնատէր Պ. Քլարքի։ Այս բնակարանը, որուն շինութիւնը դեռ նոր աւարտած է, վաթսուն միլիոն ֆրանքով կառուցուած է։ Լուի ԺԴ. ոճով՝ հարիւր քառասուն սենեակ կը պարունակէ։ Սենեակները մեծ ըլլալուն հակառակ, համբոյրին չենք մը ապահովութիւնը չի ձգեր այդ բնակարանը։ Կարասիները անօրինակ կերպով ճոխ են։ Անագապղինձէ սառոկաները թափուած են ձուլարանի մը մէջ զոր Պ. Քլարք գնած է՝ շէնքը կառուցանելէ առաջ։ Մարմարներն ալ հանուած են Պ. Քլարքի սեփականութիւնը եղող հանքէ մը, ուր կը գտնուի եղջերու մարմարիոն, զոր ուրիշ տեղ չէ կարելի գտնել։ Բացի ընդունելութեան սրահէն եւ ճաշարանէն, ամենքն ալ չափազանց ընդարձակ, ունի նաեւ նկարներու ցուցադրութեան յատուկ կալերի մը, որ կրնայ թատերասրահի վերածուիլ՝ իր վրայ դարձող բեմով մը, նաեւ նուագահանդէսի սրահ մը՝ երգեհոնով, դիտարան մը, յաճախապակիներու կայլերի մը, լողանքի ատանցիկորդ սենեակ իւրաքանչիւրը 8000 ֆրանքի շինուած, եւ 30 ոտք երկարութեամբ ու 20 ոտք լայնութեամբ աւազան մը լողալու համար, որ միշտ զտուած ջուր մը կը պարունակէ իր մէջ, եւլն.։ Այս շէնք բնակարանը կը գտնուի Պ. Քօրնէլիի բնակարանին քով, որ 30 միլիոն ֆրանքի եղած է։

—Լոնտոնի մէջ, վերջերս աճուրդով, 406,875 ֆրանքի ծախուեցաւ քանդակուած սկահ մը, գործ Սէլլինիի մէկ աշակերտին, 1570ին շինուած, Պապին գործածութեան համար։ Բիւրեղեայ է սկահը՝ ոսկեզօծուած եւ փայլուն կիտուածներով զարդարուն։ Թանկագին քարեր կան վրան եւ սկահին ոտքին կը ներկայացնէ Գիւղան մը՝ առնելով դելֆինի մը։

—Մաւրիտ գիտուններէն բաղկացած արշաւախումբ մը այցելեր է Կուատարրամա լեռները, ուր կը գտնուին ուրանիում եւ թորիում հանքեր։ Հանածոները շատ ճոխ են։

—Այս տարի Անգլիոյ մէջ շինութեանը ձեռնարկուած է նոր զրահաւորի մը, որ կը կոչուի Տ. Խնձտութիւն։ Այդ կարգի մարտանաւերուն մէջ ամէնէն զօրաւորը։ Տարողութիւնն է 18,000էն 18,500 թոնօ, հրետանին առաջ կարէ պիտի բաղկանայ 12 մատնաչափնոց. թնդանօթներով այնքան կրկինը միւս զրահաւորներուն։ Արագընթացութիւնը պիտի ըլլայ 21 հանգոյց։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Մարդահամարի ընդհանուր վարչութեան Տնօրէնի օգնական անուանուեցաւ Այտընի նահանգին աւուրքերու նախորդ Տնօրէն Հաճի Ֆեհմի պէյ։

—Զօրքերու կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսճուքի բժիշկներէն Տօքթ. Սամուէլ Կոլոչենին։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ կոյս. Բէկնալաւ եւ ապայակոյտի միրլիվա Համար փաշայի մօրը եւ կնոջը։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը, ինչպէս ծանուցեցինք, տասը հազար ոսկի շնորհեց՝ փոթորիկէն վնասուածներուն անխտիր բաշխուելու համար։ Այդ գումարը մասնաւոր յանձնաժողովին յանձնուած ըլլալով, բաշխումը այս օրերս պիտի կատարուի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ առեւտրական դաշնագրութիւնը վերանորոգելու համար կազմուած յանձնաժողովը, տաջի օրը, ատաջին նիստը գումարեց արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ՝ մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆեհմի փաշայի նախագահութեամբ եւ խորհրդակցութեան ձեռնարկեց։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագոփ պէյ եւ Դաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան եւ արտաքին գործոց նախարարութեան առեւտրական գործոց Տնօրէն Նիքոլաքի էֆ.։ Բելգրադի պաշտօնը կը վարէ Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականներու ստնեկին քարտուղարներէն Հրանդ պէյ Ապրօ, Ցանձնաժողովը շաբաթը երկու անգամ պիտի գումարուի։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը դրեց Շքոտրա՝ մանաւանդ պաշտօնեաներու կողմէ քննել տալ տեղւոյն զինուորական շէնքերուն վերջին երկրաշարժէն կրած վնասները եւ արդիւնքը շուտով տեղեկագրել։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկի նահանգին Եօրէնիք գիւղը ապաստանած պուլկար աւազակները նուաճելու համար զինուորական ջոկատներ ղրկուած էին նոյն տեղը։ Այդ աւազակները նոյն զինուորներուն կողմէ պաշարուելով, աւազակներէն հինգը փախչիլ փորձեր են, սակայն մէկը սպաննուեր է եւ չորսն ալ ձերբակալուեր են։ Ընդհարումներու ընթացքին մինչեւ հիմա հինգ աւազակներ սպաննուեր են։ Ձերբակալուած աւազակներուն վրայ շատ մը դանակներ եւ զէնքեր գտնուեր են։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, որ արձակուրդով Պոլիսէն կը գտնուի, յառաջիկայ ամսուն սկիզբները Կ. Պոլիս պիտի դառնայ՝ նորէնիւր հիւպատոս Պ. Քասթանթինէսքոյի հետ։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ. — Ոստիկանութեան նախարարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօր Օրիանթալ, խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ բազդախաղերը արգիլելու համար։ Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ անյապաղ գործադրել այդ միջոցները։

ԱՇՈՒԽՆԵՐԸ.— Ինչպէս յայտնի է, անխաղանայները մեղեր կը գործածեն ածուխները մաղելու համար, սակայն այդ մաղերուն ծակտուքները այնքան փոքր են որ փոշին եւ քարը ածուխին մէջ կը մնան եւ յաճախորդը դարձեալ հարիւրին 30-40 համեմատութեամբ փոշիով եւ քարով խառն ածուխ գնած կ'ըլլայ, մաղելու համար ուրիշ գումար մըն ալ վճարելով հանդերձ։ Քաղաքապետութիւնը նկատողութեան առնելով այդ պարագան, որոշեր որ ամէն նաւահանգստի եւ ածխավաճառի ամէն խանութ մաղ մը ունենայ՝ քաղաքապետութեան կողմէ քննուած, որպէս զի ածուխներուն համար միայն այդ մաղերը գործածուին։ Այդ նպատակով պէտք եղածին չափ մաղեր պիտի շինուին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԼԷՃՈՒՆ.— Կրթական նախարարութեան ուսմանց ծրագիրներու յանձնաժողովը պուլկար վարժարաններու քննիչ Խալիլ պէյի յանձնեց՝ ծրագիր մը պատրաստել Միլլէթէ երկրորդական վարժարաններուն մէջ պուլկարերէն ալ աւանդելու համար։ Այդ որոշումը պիտի գործադրուի յառաջիկայ տարի։

ԷՍԿԻՇԷՀՐԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին շրջակայքը քանի օրէ ի վեր անձրեւ կը տեղայ եւ սաստիկ հով կը փչէ։ Հունձքերուն համար շատ նպաստաւոր կը նկատուի օդերուն այդ վիճակը։ Վերջերս հովը եւ անձրեւը բաւական վնաս պատճառած են։

—Անցեալ երեքշաբթի Էսկիշէհիր մէջ ալ բաւեն փոթորիկ մը ծագեր է, սակայն վնասակար հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Իսհաք խան փոխան՝ Հայտար-էլ-Հասան խան եւ թարգման Սարգիս էֆ. Էրզրումէն կուսակալ Նազըմ փաշայի յանձներ են Պարսից Շահին կողմէ ղրկուած առաջին կարգի Առիւծ եւ Արեգակ պատուանշանը եւ անոր վերաբերեալ հրովարտակը։»

ԱՔՍԱ ղրկուած յանձնաժողովը որ կարգ մը քննութիւններ պիտի կատարէ, նոյն տեղը ժամանելով իր պաշտօնին ձեռնարկեր է։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն ուսուցական դատարանի վերատեսուչ Արիֆ պէյ եւ զինուորական բարձրագոյն ատեանի պաշտօնատարներ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը, երէկ, Արեւելեան ճեպընթացով Վիէննա ուղեւորեցաւ, ուրկէ Լիչիի ջերմուկները պիտի երթայ՝ անձը դարմանելու համար։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ ամսոյս 7ին ժանտախտէ մէկ դէպք եւ մէկ մահ պատահեր են։

ԾԱՂԿԱԽՏ.—Անցեալ 1904 տարւոյն Եգիպտոսի մէջ ծաղկախտէ 4,255 հոգի վարակուելով 854ը մեռեր են։ Կը յուսացուի որ պատուաստին ընդհանրանալովը այդ ախտը անհետանայ։ Անցեալ տարի 408,981 հոգի պատուաստուելով գոհացուցիչ արդիւնք ձեռք բերուած է։ 1903ին 406,856 հոգի պատուաստուած էին։ Նոյն տարին միայն Գահիրէի մէջ ծաղկախտէ վարակուած 185 հոգիի կէսը Սուրիացի եւ մանաւանդ Հելլենացի էին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ նաւահանգիստին մուտքը պիտի մաքրուի եւ խորունկցուի, որպէս զի ամենէն մեծ նաւերն ալ կարենան մտնել։ Աշխատութիւնները քիչ ատենէն պիտի սկսին։

ԲԵՐԱՅԻ ՄԷՋ ՇՈՒԿԱՅ.—Լ. Հէրցըս կ'առաջարկէ որ Բերայի Գըլըք Բազարին մէջ վրան գոց շուկայ մը շինուի, ամէն տեսակ ուտելիքներու վաճառման համար։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Proodos լրագիրը երէկ վերստին հրատարակուիլ սկսաւ։

ԿԱՐՄՐԱԽՏ.— Այաթէփէի մէջ կարմրախտը բաւական ծաւալած է եւ նոյն խել 14-13 տարեկան տղաք կը վարակուին։ Իգտամ կ'ըսէ թէ այդ ախտին աւելի եւս ծաւալելէն կը վախցուի, վասն զի առողջապահական կանոնները չեն գործադրուիր։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ շրջակայքը մորեխ երեւցած եւ հունձքերուն վնասած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեր են, մորեխները փճացնելու համար։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ ծանուցուեցաւ թէ Բերայի Բոսթա փողոցին մէջ Իզիտոր անուն մարդ մը անձնասպան եղած է։ Իզիտոր տարիէ ի վեր Պոլիս, Գալաթիա, Ռուսանոսի յանձնակատար Մայէրի քով կ'աշխատէր տասներկու ոսկի ամսականով։ Վերջերս նշանուեցաւ Մայէրի քրոջ հետ եւ յառաջիկայ կիրակի ալ հարսնիքը պիտի կատարուէր։ Իզիտոր, առջի իրիկուն, Բոսթա փողոցը իր բնակած սենեակը գնաց. պահ մը նստելէ ետքը դուրս ելաւ եւ ժամ մը յետոյ վերադարձաւ։ Նոյն իրիկունը հրաւիրուած էր Մայէրի տունը։ Մայէր սպասեց եւ տեսնելով որ Իզիտոր կ'ուշանայ, կրտսեր եղբայրը ղրկեց անոր սենեակը։ Տղան երբ Իզիտորի սենեակէն ներս մտաւ, տխուր տեսարան մը պարզուեցաւ։ Իզիտոր որ թունաթթու պառկած էր պառկանոցին առջեւ. գլխէն արիւն կը հոսէր։ Տղան աղաղակ բարձրացուց։ Տան տէրը իմացուց եւ լուր ղրկեց ոստիկանութեան։ Իսկոյն Կալաթա-Սէրայէն ոստիկանութեան պաշտօնեաներ եւ բժիշկ Տիգրան պէյ նոյն տեղը հասնեցան։ Բժիշկը հաստատեց թէ ատրճանակի գնդակը ձախ քունքէն մտնելով աջէն դուրս ելած է. հրազէնը մարմնոյն քով կը գտնուէր։ Վրայէն թուղթ մը գտնուեցաւ, ուր գրուած էր.— «Շուտով իմաց տուէք հօրեղբօրս որ Վիէննայ փողոցը կը բնակի, թիւ 14»։ Անձնասպանութեան շարժառիթը տակաւին յայտնի չէ։ Իզիտոր աւստրիական հպատակ ըլլալով, Աւստրիոյ հիւպատոսարանէն թարգման մը եւ բժիշկ մը Իզիտորի սենեակը երթալով քննութիւն կատարեցին։ Իզիտոր քսանըվեց տարեկան էր։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ իրիկուան ժամ 11ին Պոլիս, Ճաղալօղլու, կառքի մը ձիերը խրտչեցան եւ սկսան արշաւել Բ. Դրան Պողոտայէն դէպ ի Սիրքէճի։ Ճամբուն եզերքը կեցած կառքի մը զարնուեցան. այս վերջինին կառապանը նստած տեղէն վար ինկաւ, բայց չվնասուեցաւ։ Յետոյ Ռումէլի Օթէլին առջեւ գտնուած սրճարաններուն առջեւ սեղանները եւ աթոռները տակնուվրայ ըրին. նորէն շարունակեցին իրենց խելայեղ արշաւանքը, բայց Սիրքէճիի ծովեզերքին ոստիկանական հսկողութեան համար քարեր դիզուած ըլլալով, կառքը անոնց կռթնեցաւ, որով ձիերը կեցան. կառքը արդէն կտոր կտոր եղածի պէս էր։ Քանի մը հոգի ալ տապալած էին, առանց վնասուելու։

ՊՈԼՍՈՅ, Ճաղալօղլուի կողմը, Մէհմէտ անուն մարդ մը կռուի բռնուեցաւ իր լքած կնոջ՝ Ֆաթիմէի հետ, վասն զի չէր ուզած ապահարզանի թուղթը տալ։ Մէհմէտ դաշոյնով մէկ քանի տեղէն ծանրապէս վիրաւորեց կինը։ Վիրաւորին հարկ եղած դարմանները եղան։ Զարգործը ձերբակալուեցաւ։ Անոնց աղջիկ զաւակը, տասներկու տարեկան, որ հայրին միջամտել ուզած էր, նոյնպէս վիրաւորուեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ պարտիզպան Բեգջայի կինը ինքզինքը ծովը նետեց, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աքսարայի Հայուհեաց վարժարանի ամավերջի հանդէսը պիտի կատարուի ամսոյս 15ին, չորեքշաբթի օրը, ինչպէս կը տեղեկանանք Խնամակալութեան ուղղուած յայտագիր մը, որ կը պարունակէ միեւնոյն ատեն այս տարուան շրջանաւարտներուն անունները որ ասոնք են.—

Օրիորդ

Աղաւնի Ա. Թաղեան, Կ. Պոլիս.
Արուսեակ Մ. Յակոբեան, Բիթա.
Բերսաբէ Ա. Թահմազեան, Նիկոմիդիա.
Եւնիկէ Կ. Մալխասեան, Ռոտոսթօ.
Զարուհի Կ. Թօփալեան, Ակսարայ.
Զարուհի Ն. Պալըքեան, Պարտիզակ.
Լուսիկ Թ. Ղուկասեան, Զէյթուն.
Հայկանոյշ Կ. Հէլվաճեան, Նիկոմիդիա.
Մարիամ Ց. Անդրէասեան, Կ. Պոլիս.
Նուարդ Տ. Վարժապետեան, Ակսարայ.
Սիրանոյշ Մ. Վարժապետեան, Կ. Պոլիս.
Վիրժին Ն. Աղաբեան, Պարտիզակ.

—Եշիլքէօյի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քհնյ. Չլղաեան մայիս 15ին ժամաներ է Եթովպիոյ մայրաքաղաքին Շալլըր գտնուած տեղը։ Նոյն օրը Մենելիք կայսեր ասկերչապետ Պ. Պաղտասարեան Ն. Վեհափառութեան իմացուցած ըլլալով Տ. Մկրտիչ քհնյ.ի Շալլըր հասնիլը, Կայսրը հրամայեր է ասկերչապետին յատկապէս կահաւորուած մանուար շէնք մը քահանային տրամադրութեան տակ դնել, որչափ ատեն որ Ատիս-Ապապա մնայ։ Մենելիք կայսրը իր կողմէն յատուկ պատգամաւոր մը կ'որոշէ դիմաւորելու համար Չլղաեան քահանան, որ մայիս 16ի առաւօտուն տեղւոյն ազգայիններէն, ինչպէս նաեւ յոյն երեւելիներէ կը դիմաւորուի Շալլըր մէջ, ուր կը ժամանէ նաեւ Կայսեր ներկայացուցիչը որ Ս. Խաչը համբուրելէ ետք կ'ողջունէ եւ բարի գալուստ կը մաղթէ քահանային։ Տ. Մկրտիչ քհնյ. տեղւոյն ազգայիններուն կողմէ պատրաստուած ձիերէն հեծնելով կ'ուղղուի մայրաքաղաք։ Թափօրը՝ որուն կ'ընկերէին նաեւ զինուորներ, երկու ժամէն քաղաք կը մտնէ։ Կայսրը հրամայեր է որ քահանային բոլոր ծախքերը Կայս. գանձարանէն հոգացուին։ Տ. Մկրտիչ քհ. Կայսեր պիտի ներկայացնէ Ս. Միւռոն, Մաշտոց մը, ինչպէս նաեւ Քրիստոսի գերեզմանը՝ համակ ոսկեթել քանդակուած ճաշակաւոր եւ գեղեցիկ գործ մը։

—Խառն Ժողովոյ երէկուան նիստին ներկայացաւ սակրիշ Տաճատ Բէհեստանի կինը, որ տակաւին առաջ բողոքած էր Պատրիարքարան իր ամուսինին դէմ եւ դարձեալ խնդրեց որ իր բողոքը նկատողութեան առնեն։ Յիշեալ կինը ամուսնալուծում կը խնդրէ։

—Գալֆայեան որբանոցի Խնամակալութիւնը յանձնարարած էր ուսուցիչ Կարապետ էֆ. Պօլատեանի, որպէս զի մանկավարժական ծրագիր մը պատրաստելով ներկայացնէ։ Պօլատեան էֆ. երէկ ծրագիրը յանձնեց Խնամակալութեան ատենադպիր Թէլեան Բարթող էֆ.ի, որ միեւնոյն ատեն յանձնարարեց որ մանկավարժական ուսումնասիրութիւն մըն ալ պատրաստէ, Որբանոցին մէջ դաստիարակութիւնները առնել կատարելու համար։ Այդ հեղինակութիւնը ստորագրելէն վերջ բարեսէր ազգային մը խոստացած է թէ՛ հրատարակութեան ծախքը հոգալ եւ թէ հեղինակը վարձատրել։

—Ռամաթեայի Գալաթ. Ժողովոյ Ատենապետ եւ Ատենադպիր էֆէնտիները անցեալ ուրբաթ օր Առաջնորդին կ'երթան եւ կը պնդեն որ Բաղ. Ժողով գումարուի։ Առաջնորդը՝ Տ. Վահրամ վրդ. Ժողովի պէտք չտեսնելը յայտնելով կը մերժէ։ Գալաթ. Ժողովոյ անդամները դարձեալ կը պնդեն։ Վերջապէս երկու ժամուան բանակցութենէ մը վերջ Առաջնորդը կը հաւանի Ժողով գումարել, պայմանաւ որ անդամ ընտրուին Տիրացու Մ. Յակոբ Գալաթեան, Մովսէս Յակոբովեան, Մովսէս Պալըքեան, Սարգիս Աղեկեան, Կարապետ Նովբարեան եւ Պօղոս Գալաթեան. Իսկ Վահրամ Վ. կը յարէ որ եթէ անոնցմէ դուրս ուրիշներ ընտրուին, ամէնքն ալ ժողովասրահէն դուրս պիտի հանէ։ Ատենապետ եւ Ատենադպիր խօսք կու տան որ իր առաջարկածներէն ոչ մէկին քուէ տալ չպիտի տան։ Առաջնորդը այն ատեն կը հաւանի յունիս 5ի կիրակիի համար հրաւիրագիր թաժնել տալ, բայց վերջին վայրկեանին հիւանդանալով՝ Ժողովի գումարումը կը յետաձգուի։

—Պարսից Շահը դէպ ի Եւրոպա ճամբորդութեան առթիւ առաջին ռուս քաղաքը, Աստարա մտնելուն, հիւրընկալուեր է վաճառական Պ. Խ. Խաչիկեանի բնակարանը, ուր հանգստացեր եւ ճաշեր է։ Տեղւոյն Հայերը ի պատիւ Ն. Վեհափառութեան, կամար մը կառուցած եւ զարդարած էին եւ հաց ու աղ մատուցեր են յատկապէս շինուած արծաթէ մատուցարանի մը վրայ։ Վեհ. Շահը իր ձեռքով աղն ու հացը շօշափելէ ետքը հրամայեր է իր թիկնապահներուն որ առնեն եւ պահեն այս մատուցարանը, իբրեւ յիշատակ իր Աստարա այցելութեան։ Վեհ. Շահը զանազան շքանշաններ բաշխել տուեր է տեղւոյն Հայերէն մէկ քանիին։

—Կեդր. Վարժարանի ընթացաւարտ կարգին մեքենագիտութեան եւ վերլուծական երկրաչափութեան դասերուն ամավերջի քննութիւնները տեղի ունեցան երէկ։ Բաց ի դասախօս Մ. Մազ. Մազմանեանէ, ներկայ էին Յակոբ էֆ. Ռուբեան եւ Խնամակալութենէն անդամներ։ Աշակերտները գոհացուցիչ պատասխաններ տուին իրենց եղած հարցումներուն։ Յիշատակութեան արժանի էր մանուարապետ Պ. Նազարեթ Եաղճեան, որ ասոնց ֆրանսերէնով մը բացատրեց եւ լուծեց դժուարին խնդիրներ։

Ս. ՓՐԿԻՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վերջերս ի Մարսէյլ վախճանեալ Չմշկածագցի Կարապետ էֆ. Բագրատունիի ի կենդանութեան Հաստատութեանս կտակած 500 ֆր.ի գումարը, այս անգամ հանգուցեալին Պոլսեցի եղբօր Մարտիրոս էֆ. Բագրատունիի հաւանութեամբ եւ Մարսիլիաբնակ ազգայիններէն Միհրան էֆ. Թէքէեանի միջոցաւ ղրկուած ըլլալով, Հոգաբարձութիւնս յատուկ շնորհակալութեամբ պատասխանելով օրհնելով հանգուցելոյն յիշատակը ներկայիս կը փութայ հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել առ Մարտիրոս էֆէնտի որ հաճած է յարգել իր բարեկիրթ եղբօրը կամքը, յանձնելով յիշեալ գումարը ի պէտս Ազգ. Հիւանդանոցիս։

—Հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Գարամանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 95 ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր եւ Տիկին Կ. Ղըրլըզեան եւ Եղբարք Րաֆֆեան 216 ղրշ.։

—Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Ատաբազարի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ պատ. Թաղական խորհուրդը՝ նոյն Ս. Եկեղեցւոյ մէջ ի նպաստ հիւանդանոցին շրջագայած պնակին 1904-1905 տարւոյ միամեայ հասոյթը 3840 ղրշ. ղրկած է մեզ վիճակին Ս. Առաջնորդ հօր մէկ մանուար գրութեամբ։ Ուստի մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք նոյն պատ. Թաղ. Խորհրդոյն բոլոր անդամոց եւ մասնաւորապէս հիւանդանոցիս պնակին շրջաբերութեան գանձապետ Մովսէս էֆ. Խալմանեանի, որոնք ամէն ջանք չեն խնայեր հասոյթներուն այդ նպաստի աղբիւրը արդիւնաւորելու համար։

—Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Մանչէսթրէն Տիկին Եւգինէ Շնորհաւորեան նուիրած է ի յիշատակ իր վաղամեռիկ դստեր Արմինէ-Սաթենիկի երկու անգլիական ոսկի ի պէտս Հիւանդանոցիս մէջ դարմանուող մանկանց։ Նոյնպէս Սարգիս էֆ. Եալօզեան ի Մանչէսթր յիշեալ վաղամեռիկ Օրիորդին յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի կէս օսմանեան ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍԶԴ.—Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նուագուրդէ կը դնէ հինգ հարիւր տասը մեծ չեքի վառելափայտի հայթայթումը։ Այս փայտը պէտք է որ վարչութեան կողմէ ցոյց տրուած նմոյշին համաձայն ըլլայ, եւ առանց ծախքի յանձնուի՝

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան.	Չէքի
Կեդրոնատեղիին՝	30
Զինարանին՝	30
Դաւուդ-Փաշայի մթերանոցներուն՝	200
Դրօշմաթուղթի տպարանին՝	250

Առժամեայ նուագուրդը տեղի պիտի ունենայ 1905 յունիս 28|10ին չորեքշ. օրը, կէսօրէն երկու ժամ առաջ մինչեւ կէսօրէն երեք ժամ ետքը։

Վերջնական նուագուրդը տեղի պիտի ունենայ առնուազն 3% զեղչով մը՝ առժամեայ նուագուրդին փակուելէն ետքը մինչեւ յաջորդական երեք օրերու միջոցին։

Երրորդ օրը՝ դիմումները պիտի ընդունուին մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3։

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ նուագուրդին, պարտաւոր են առ ի երաշխաւորութիւն ըլլալիք հայթայթումին 10% դրամական գումար մը ի պահ դնել Վարչութեան կեդր. սնտուկը։

Ցանկացողութեանց տետրակը յօժարութեամբ տրամադրութեան տակ դրուած է հասարակութեան, որ կրնան տեղեկութիւն առնել անոր մասին՝ մատակարարութեանց ճիւղի գրասենեակէն, կէսօրէն երկու ժամ առաջ մինչեւ կէսօրէն երեք ժամ ետքը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

9|22 Մայիս 1205/1321 13—15

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 յունիս.— Թօքիօյէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի.

«Ճաբոնները միշտ կը յառաջանան յաղթական կերպով։ Ռուսական բանակը կատարելապէս շրջապատուած է իր երկու կողերէն։ Պատերազմի դաշտին վրայ ճաբոնական բանակը, կէս միլիոն զինուորէ կը բաղկանայ։ Ըսուեր են թէ ճաբոնական զինուորներուն թիւը ասկէ ալ աւելի է։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — (Պաշտօնական).— Լինիեվիչ զօրավարը յունիս 20 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Չարին.

«Ճաբոնները իրենց յարձակողականը սկսան մեր ճակատին դէմ, երկաթուղիին արեւմտեան կողմը, եւ գրաւեցին Սեն-լուշուօլը, որ նոյն կողմերը կը գտնուի։ Յետոյ յառաջացան միշտ միեւնոյն շրջանակին մէջ մինչեւ Շուանմյաօ, ուր ասոնց յարձակողականը կեցաւ։ Լիաօհոնկ-Վօրինկի շրջանակին մէջ ճաբոնները նահանջեցին մինչեւ իրենց նախկին դիրքերը՝ երկաթուղիին արեւելեան կողմը։ Թշնամի զօրախումբ մըն ալ յառաջացաւ Պանլուշամիի ճամբուն վրայ։ Մանտարինի ճամբուն վրայ ճաբոնները յարձակողականի ձեռնարկեցին, մանաւանդ մեր ձախ կողին դէմ եւ գրաւեցին Սիւօլան եւ Բաօմալին։ Մեր զօրախումբերը նահանջեցին։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Սթանտըրտի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Մանչուրիայէն առնուած լուրերուն նայելով, ռուսական բանակը համոզուած է որ Ճաբոնները որոշած են ճակատամարտի ձեռնարկել, վասն զի բացարձակապէս կ'ուզեն գրաւել Խարպինը, զոր կը յուսան ձեռք անցընել՝ որպէս զի Ռուսներուն հաղորդակցութիւնները կտրեն Վլատիվոստոքի հետ եւ այդպէս դիւրաւ պաշարեն նոյն տեղին։

ՓԱՐԻԶ.— Լոնտոնէն եւ Պետերսպուրկէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Մանչուրիոյ մէջ ճաբոնական յարձակողականը յաջողութեամբ կը շարունակէ։

—Լինիեվիչ զօրավարը կը հեռագրէ թէ իր հրամանին տակ գտնուած զինուորներուն քաջութեան մասին ունեցած վստահութիւնը անսահման է, հակառակ ճաբոնական յարձակողականին առաջին յաջողութեանց։

—Խարպինէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները դէպ ի Ֆանկ-Չէնկ կը յառաջանան, Քորէայի արեւելեան կողմը։ Ճակատամարտ մը անխուսափելի կ'երեւայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ միշտ կը հաւատացուի թէ այս միջոցիս բանակցութիւններ կը կատարուին Մանչուրիոյ մէջ, զինադադար մը կնքելու համար։

ՓԱՐԻԶ.— Ճաբոնի ժողովրդեան կարծիքը հակառակ է զինադադարի, ուրիշ բան է եթէ Թօքիօյի կառավարութիւնը հաստատուն երաշխաւորութիւններ առնէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի թէ Մանչուրիոյ մէջ գերի ինկած գերիներուն մէջ կայ լեհ սպայ մը որ յայտարարեր է թէ ռուսական բանակին մէջ լաւ գիտեն որ Ճաբոններուն ամենամեծ նպատակն է գրաւել Խարպինը եւ Վլատիվոստոքի հետ հաղորդակցութիւնները խզել եւ թէ ատոր համար է որ ռուս զինուորները Չանչունկի մէջ համախմբուած են, ուր կը գտնուի նաեւ Լինիեվիչ զօրավարը, որ շատ կը սիրուի իր բանակէն եւ ժողովրդականութիւն կը վայելէ. կրցած է խիստ պատերազմասէր ոգի մը ներշնչել բանակին։ Լեհ սպան ըսեր է նաեւ թէ Ռուսները ինքզինքնին բաւական զօրաւոր կը զգան՝ Ճաբոններուն հետ կռուելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Թակլյաթ կ'իմանայ Պետերսպուրկէն թէ հաշտութեան ձեռնարկութիւնները շատ նուազած են եւ թէ նոյն խել արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ թերահաւատութիւն կը տիրէ։ Իրազեկ շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ այս փոփոխութեան պատճառն է այն իրողութիւնը թէ Չարը վերստին կարեւոր կերպով իմացեր է Ճաբոնի կողմէ ներկայացուելիք հաշտութեան պայմանները, զորս անընդունելի կը նկատէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սթանտըրտ կը ծանուցանէ թէ հաշտութեան խնդրոյն հանդէպ Թօքիօյի մէջ ժողովուրդը անտարբեր է։ Ընդհանրապէս ուրիշ ընդհանուր ուշադրութեան առարկայ կ'ըլլան Մանչուրիոյ դէպքերը, որոնք մեծ շահագրգռութիւն կը պատճառեն։ Ճաբոնական բոլոր լրագիրները միաձայն կը յայտարարեն թէ հաշտարար միակ կարգադրութիւնը պիտի ըլլայ այն որ լաւ եւ տեւական խաղաղութիւն մը երաշխաւորէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ ելմտական նախարարութենէն բարձրաստիճան պաշտօնատար մը կը յայտարարէ թէ Ռուսիա պատերազմը երեք տարի շարունակելու համար բաւական դրամ ունի, թէ յառաջիկայ հաշտութիւնը կարելի է եւ թէ Ռուսիա ընաւ պիտի չզիջի ո՛չ Վլատիվոստոքը եւ ոչ ալ Սախալինը։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ։)

ՎԻԷՆՆԱ.—Ռումանիոյ Թագաւորը եւ Թագուհին հոս ժամանեցին եւ կայարանին մէջ ընդունուեցան կայսեր, արքեդուքսերուն եւ նախարարներուն կողմէ եւայլն։ Վեհապետներուն միջեւ խիստ սիրալիր ողջոյններ փոխանակուեցան։

—Աւստրիոյ կայսրը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ռումանիոյ Թագաւորին հետ։ Գիշերը կայս. պալատին մէջ ճոխ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ռումանիոյ Թագաւորին եւ Թագուհիին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը եւ Գերմանիոյ դեսպանը երկար տեսակցութիւն մը ունեցան։

ԲԷԼԳՐԱՏ.—[illegible] Սերպ. Ժողովը, նոր նախարարութեան ծանուցման վրայ խիստ երկար վիճաբանութիւն մը կատարելէ ետքը, տեղեկացաւ կայս. հրամանագրին, որով Սերպ. Ժողովին նիստերը յետաձգուած են մինչեւ սեպտ. 15։

ՎԻԷՆՆԱ.— Իզմիրի աւստրո-հունգարական հիւպատոսարանին բժիշկ Տօքթ. Բէլլէր Կ. Պոլսոյ առողջապահական Խորհուրդին աւստրո-հունգարական պատուիրակ կարգուեցաւ՝ վախճանեալ Տօքթ. Մուլլէի տեղ։

ԱԹԷՆՔ.— Պ. Ռալլի դժուարութեանց կը հանդիպի նոր նախարարութիւն մը կազմելու համար։ Այսուհանդերձ Պ. Ռալլի կը յուսայ թէ պիտի յաջողի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանի 15 օրուան հաշուեխնդրութեան կատարուելով 100 ինէֆիէ 13 3/4 ղրշ. երկաթուղիի հատին 27 1/2 ֆրանք. եւ 10 Ռէժիի 35 ղրշ. ռէբօռ որոշուեցաւ։

ՓԱԿՈՒՄ 8 Յունիս		
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	96 08
Ամէնէն բարձր գին	»	96 09
Ամէնէն վար գին	»	96 04
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	131 87
Ամէնէն բարձր գին	»	131 87
Ամէնէն վար գին	»	131 50
ԲԱՑՈՒՄ 9 Յունիս		
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացն.	Բ.Կ.	96 10
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	131 75
Շիրքէթի Խայրիէ		30 —
Օսմանիէ		— —
Ռէժի		17 20
Օսմ. Պանքա		— —
Յունական Պանքա		434 —
Տէրքօս		259 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4 20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7 55
» ժուիսանս		2 70
» պարտաթուղթ		480 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ		514 —
Թրանուայ		89 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		310 —
« » « Բ		269 —
Լավրիոմ		39 —
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		14 40
» » պարտաթղթ.		525 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	— —
» » » չէք	»	109 30
Բարիզ » »	ֆր.	22 92 1/2
» » » չէք	»	— —
Պէրլին անաւկիս չէք	մարք	18 68
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21 93
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 16
Անգլիական ոսկի	»	109 36
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 10
Քրլմից	»	51 08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 04
Մէթալիք	«	— —
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Յունիս		
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90 56
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87 50
	գոց.	87 75
Օսմանեան Պանքա		14 25
Ռուսական 1888-1889		90 25
Հելլենական 5 %		52 50
» Մօնօբոլ		54 12
Պուլկարական 1892		101 —
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		105 25
Ճաբոնական %		89 50
Թրանսվալ		3 50
Ջէրթրըտ		2 —
Փոխանակագիր		25 30
ՓԱՐԻԶ, 21 Յունիս		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98 82
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղր.	88 90
	գոց. »	88 85
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	610 —
Օսմանիէ	»	— —
Ռումէլի երկաթուղի	»	133 25
Օսմ. մաքսատուն	»	478 —
Օսմ. Ռէժի	»	406 —
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	507 —
Քրէտի Լիօնէ գուբոնը կա.	»	1103 —
Իտալական Ռանթ	»	106 —
Սպանիական արտաքին	»	91 30
Աւստրիական	»	100 75
Թրանսվալ	»	89 75
Ռուսական 4 % 1901	»	— —
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 165
Դրամադեղ	»	— —
ՎԻԷՆՆԱ, 21 Յունիս		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240 30
Ռումէլի երկաթուղի	»	142 25
Օսմ. Ռէժի	»	— —
ՊԵՐԼԻՆ, 21 Յունիս		
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	88 50
Ռումէլի երկաթուղի	»	135 —
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 345
ՊՐԻՒՍԷԼ, 21 Յունիս		
Օսմ. միացեալ պարտք		88 62
Ռումէլի երկաթուղի		133 —

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդներուն թէ Տնօրէնութեան գրասենեակները, յառաջիկայ յուլիս 1|14էն սկսեալ, պիտի փոխադրուին Նազըլե խան, Ղալաթիա, Պէրչէմլի Բազար, Վոյվոտա փողոց, թիւ 14։ 21—24

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէէ մուպայաա օլունաճագ զէյթուն եաղը՝ Թոլիպի եօնթէրինէ օլուպ, մահը հալը բաւմինին 11ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիէսի իճրա գըլընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի մուաթաահէդէն հէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ 10ա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհէ գէլմէլէրի։

Ֆի 6 հազիրան 321 2—3

* * *

Խազինէի Խասսայի Շահանէէ մուպայաա օլունաճագ տիւզը ամպարլըն պէհէր թօբու մէճիտի 20 ղր. հիսապըյլէ պէհ ղր. օթուզ պին թօնիլաթօ թալիպի եօնթէրինէ օլուպ, մահը հալը բաւմինին 14ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գատար խիւզմէտ իւչ թէնզիլի պիլ գատար հէվմը մէզքիւրտէ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթաուպ թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւաթաահէդէն, հէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ 10ա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհէ գէլմէլէրի։

Ֆի 7 հազիրան 321 2—3

* * *

Խազինէի Խասսայի Շահանէէ մուպայաա օլունաճագ Դոլմա Տէնիզ սէրա գըլօ միւրիլինին պէհէր եւզ օթուզ գըլօ եա մէտրէ եատիքէր իրիմ ուզէրիր ղրուշ վէ գալըպտան Լոնֆոզ վէ Միթրա վէ Սէլանիք վէ Մարմարա մէյէ քէօմիւրլէրինտէն քէզա պէհէր եւզ ղըրըպ օթուզ գուշ ղրուշ Ֆիյաթլըլըլէ Թոլիպի եօնթէրինէ օլուպ մահը հալը բաւմինին օնալթընճը ճումա իրթէսի կիւնիւ գատար եւզ թէնզիլի պիլ գատար հաստը եթիթալըլէ օլաճաղը թէգտիրտէ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթաուպ թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւաթաահէդէն հէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհէ գէլմէլէրի։

Ֆի 7 հազիրան 321 1—3

ԻԼԱՆ
(Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Իքի միլիմէթրօ թիմսալ թէլ պին քիլօ, պէհէր քիլօսու 28 ֆր.։ Տէօրթ միլիմէթրօ թիմսալ թէլ ալթմըշ պին քիլօ, պէհէր քիլօսու 25 ֆր. 90 սանթիմ։ Պէշ միլիմէթրօ թիմսալ թէլ օթուզ պին քիլօ, պէհէր քիլօսու 23 ֆր. 90 սանթիմ։ Թիմսալը մէրպուտ պէօյիւք մօտէլ իզօլաթէօր պէշ պին ատէտ, պէհէր ատէտի 94 սթմ.։ Թիմսալըն պէօյիւք մօտէլ իզօլաթէօր իքի պին ատէտ, պէհէր ատէտի 49 սանթիմ։ Թիմսալը մէրպուտ օրթա մօտէլ իզօլաթէօր օն պէշ պին ատէտ, պէհէր ատէտի 63 պուչուք սանթիմ։ Թիմսալըն օրթա մօտէլ իզօլաթէօր պէշ պին ատէտ, պէհէր ատէտի 30 պուչուք սանթիմ։ Թիմսալ մէրպուտ մախսուս Թիմսալ բօթրէլի օրթա վէ Թէքմիլ իզօլաթէօր իքի պին ատէտ, պէհէր ատէտի 1 ֆր. 80 սանթիմ։ Պանա քիթաղըթ էլէմէ պին քիլօ, պէհէր քիլօսու 59 պուչուք սանթիմ։ Նիշատըր օն աքիզ պին քիլօ, պէհէր քիլօսու 60 սանթիմ։ Թէրէտ քէնտիրէլի Լօքլանշէ քէօմիւրի էլէմէ պէշ պին ատէտ, պէհէր ատէտի 18 սանթիմ։ Լօքլանշէ գապէհի օն պէշ պին ատէտ, պէհէր ատէտի 27 սանթիմ։ Լամբա հուզա էթմէն պին ատէտ, պէհէր ատէտի 5 ֆր. 38 սանթիմ։ Ինճէ լաթիլէլի թէլ օն պէշ պին մէթրօ, պէհէր մէթրօսու 15 սանթիմ։ Գալըն լաթիլէլի թէլ օն պէշ պին մէթրօ, պէհէր մէթրօսու 38 սանթիմ։ Ամէրիքան պուրքուսու ալթը պին ատէտ, պէհէր ատէտի (40 սանթիմ։ Լէէ ալթը պին ատէտ, պէհէր ատէտի 45 սանթիմ։ Քէսքին քըրքան աէօրթ պին աքիզ ատէտ, պէհէր ատէտի 1 ֆր. 50 սանթիմ։ Զամպագ էլէ ալթը պին թուպ, պէհէր թուպու 1 ֆր. 50 սանթիմ։ Պիւլթէնլը հապրէն մախսուս քէրթիլէ թէլ պէշ պին մէթրօ, պէհէր մէթրօսու 26 սանթիմ։

321 սէնէսի ահպար միւրէքքեպէթն օլունան Փրոֆէթլէրը համալ լաիհէլէրի Գէօրիւլմէք Թաղարրուֆէ շէհրէ հալը բաւմինին 24ինճի կիւնի իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան, լօն օլունան վէ համալ լաիհէլէրինը պուլանմամալ համալտէ մուաթաահէտէն շէհրէ մէզքիւրտէն Կրէհէ բաղար իրթէսի կիւնինէ Թէէէիւր իլիւէն պուլէն մուայէրէ 20 պոլէմէ էյնար Թէլէկրաֆին զիրէլէրինտէ Գէօրթէլիւէն Ֆիթաթ պու քէրրէ սաաթ համալ լաիհէլէրը Գէօրիւլմէմէքի շէհրէ միւնաղասաթէն իհալէի գաթիէսի Հազիրանըն 16ընճը բէնշէմպէհ կիւնիւ թէմսիլ օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն թէմինաթը Նաղտիէլի միւաթաահէդէն Թէլէկրաֆ վէ Պօսթա Նէզարէթի մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 8 Հազիրան 321

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ

ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ

FER BRAVAIS

ամէնէն ազդու դեղն են ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԴԵՂՆԱՏՈՒԹԵԱՆ, ՌՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն։

Առանց հոտի, առանց անախորժ համի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Միշտ տալէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ – ՈՅԺ – ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ։

Կը գտնուի բոլոր դեղարանները եւ դեղօրէից վաճառատուները։

Լոֆաճեան փողոց Թիւ 130

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՎԱՐՁՈՒ ԱՐԿՂԱՄՈՒՐՆԵՐ

Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղը, Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 347, հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրներու բաժիններ, արժեթուղթեր, զարդեղէններ, թուղթեր եւլն. պահելու համար։ Վարձակալը ապահովութեան ամէն պայմաններու մասին կրնայ վստահ ըլլալ։ Այն զմանալարկը, ուր դրուած են արկղամուրները, հաստատուն ամենակ մը կը ձեւացնէ, Պալթէրի Չէյթեւնի տան գործաւորներուն կողմէ շինուած շղթայով եւ երկաթով, հրդեհի եւ գողի վտանգէն բոլորովին զերծ։ Արկղամուրի մը վարձակալը կրնայ ամենայն ապահովութեամբ եւ հանդարտութեամբ բանալ իր կողովները, հաշուել թուղթերը, դնել կամ վերցնել զարդեղէնները եւլն.։ Այս նպատակաւ՝ հանգստաւէտ դրասենեակ մը դրուած է արկղամուրներուն մօտիկ։ Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղն ալ միեւնոյն դիւրութիւնները կ'ընծայէ հանրութեան, արկղամուրներու վարձակալութեան մասին, ամէն տեսակ արժէքաւոր առարկաներ պահելու համար։

⁂

Ազգ. — Մաքսային 5 % փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1899 յուլիսին ստացող Թիւ 26 կտրօնները եթէ վճարման համար չներկայացուին մինչեւ յառաջիկայ յունիս 30|13 յուլիս, ջնջուած պիտի համարուին։

⁂

1896ի 5 % փոխառութեան օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1899 յուլիսին ստացող Թիւ 6 կտրօնները եթէ մինչեւ 30 յունիս|13 յուլիս չներկայացուին վճարուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 4-13

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Փորհարութեան, fոլէրինի, fոլէրայի դէմ ամենազդեցիկ դեղն է

RICQLÈS

ՌԻՔԼԷՍԻ

ԱԼՔՈԼ ԴԸ ՄԱՆԹԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՆԵԽԱԶԵՐԾԱԿԱՆ ԴԵՂԸ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Բարիզի 1900ի եւ Սէն-Լուիի ցուցահանդէսներէն վարձատրուած մրցանակներով

Ռիքլէսի Ալքոլ տը Մանթը կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Զգուշանալ կեղծիքէն։ Ռիքլէս անունը պահանջել։

ՊԻԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ

ԹԷՏԱՎԻՐԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօքթօր ԷՎԼԱՆՊԻՈՒ Էվրօբատա իճրա իթթիկի սօն աէյաէհաթընտա թըպպա եէնի մուվաֆֆագըյէթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղլա մումայլէյհ տախիլէն միտէյի վէ պէօպրէքլէրի իզհաճ էտէճէք աղըր իլաճլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընտա պէլ սօղուգլուղընը գաթիյէն թէտավի իտէր. Թէրէտտիւտ էթմէյինիզ քէնտիսինին թէտավի խանէսինէ ... օլունուզ։

Ղալէթ եէնի վէ Էվրօբատա թաթպիգ օլընան սօն ուսուլ իլէ Ֆրէնկի խասթալըղընը մուվաֆֆագըյէթլէ թամ իլէ թէտավի իտէր. հէր կիւն սապահ թէօրթէն օնա գատար Կալաթատա, Սանտըգճըլար-պաշը, Գարագէօյ Օթէլինին գարշըսընտա լամպաճը սօգաքընտա իւզէրինտէ 97 նումէրօլը քէնտի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 7—40

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ.

Բրէնս Ապպաս շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլէյ, յառաջիկայ երկուշաբթի, 27 յունիս 1905, (Ը. Ե.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր եւ Պիրէա։

Աղեքսանդրիա կը ժամանէ չորեքշաբթի առաւօտ. իսկ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս ճամբորդող շոգենաւներ կը ժամանեն ամէն կիրակի, կէսօրէն ետքը ժամը 4ին (Ը. Ե.)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր.	217,206,050
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	33,303,250
Վճարումներ՝ բանթ վիաժէրներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	»	488,726,400
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

5 Ընդհանուր գործակալք ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 47—48

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԷՆ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ ամբողջապէս վճարուած	10,666,667	Ֆր.
Ապահովութեան գումար	142,585,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	314,768,000	»
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	56,585,800	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 7—50

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՎ, ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապէս —Պ. Է. Տրէօ՝ պատուակալ նախագահ Պ. Ժան Բէսմազօղլու՝ նախագահ, Պ. Էթիէն Ֆրանկիասիս՝ դեր-նախագահ իսկ Պ. Պ. Ժ. Պօրասի Նորտանօբուլօ, Մածաս, Է. Էմպրիքօս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարէֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սօֆոքլ փողոց, Թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէօս, Վօլօ, Սալոնիկ, Բաթրաս, Խանիա, Խալամաթա, Կրէտէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղն կը կատարէ հետեւեալ գործողութիւնները. — Փոխատուութիւններ՝ հաշուէընթացով եւ արժեթուղթերու եւ ապրանքներու փոխարէն, դրամագլուխ, փոխանակագիրներ հրապարակ հանել, չեքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Եւրոպայի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի վրայ, հաշուէընթացներ, արժեթուղթերու պահպանութիւն, կտրօններու եւ արժեթուղթերու գանձում, ապահովագրական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարգեւաւոր արժեթուղթերու, ինչպէս Օսմանեան Ազգային Պանքային, Թրքական, Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէնի, Վիլ տը Բարիի, Վիլ տը Պրիւքսէլի, Քրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանսի արժեթուղթերուն, կանխիկ կամ մասնակի վճարումներով։

Աւանդ ընդունուած դրամի տոկոսները

Ուզուած ատեն դրամ քաշել	3 %
Վեց ամսուան համար	3 1/2
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելիի համար	5 —

Տնօրէնութիւն

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլորիտեան	3500
Ամէրիքեան	10500	Ինտիանեան	3500
Եվրոպեան	10500	Արաբեան	3000
Լանքաշայրեան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիան	9500	Կրեթեան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնեան	2500
Ճօրճեան	8000	Եգիպտացիեան	2500
Կանատեան	8000	Ալգոմքիան	2500
Ծէսթրեան	8000	Լէսպեան	2000
Գոլոնեան	8700	Մերինօ	900
Տէվօնեան	8700	Օբօրթօ	800
Պոսթոնեան	8700	Լիզպօն	8
Ծապիան	8500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատանը հանձնելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԴԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

13 14—50 մաքսատան հին տունը

ՇԱՄՊԱՆԵԱՅ ԳԻՆԻ

ՊՈՒՇԷ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՑԹԱՑԹԻՋ

Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Բորթուկալի արքունիքներուն

1821էն հիմնուած տուն՝ Մարէօյլ-Սիւր-Էյի (Մառն) մէջ

Այն Շամպանի գինին պատրաստուած է Շամպանի գաւառին մէջ եւ զուտ եղող Կուտա այգեստաններէն քաղուած խաղողներէն։ Այդ այգեստաններուն արտադրութիւնները ընտիր են իրենց տեսակին մէջ. Ամբողջ Թուրքիոյ համար գործակալ կարգուած է Իթալօ Կ. Բասթա, Ղալաթիա, Թիճարէթ խան, Թիւ 38 կրկէն։ 22 - 50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.

1905 մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ՔՕՆԻԱ–ԷՐԷԿԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		622
		Ապր. և Ճմր.
Կայարան		Առաւ.
Գօնիա	մկն.	11 —
Գաշլին խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըզ Եօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտարօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմն.	իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ		621
		Ապր. և Ճմր.
Կայարան		Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմն.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիտարօվա		9 13
Գարաման	ժմն.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըզ Եօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գաշլին խան		12 6
Գօնիա ժմն.	իրիկ.	12 35

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամէզէս	300	Թիպա	2500
Անուբիս	3000	Նէթրիս	2100
Թէյպըը	3000	Օսա րիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	20000
Օս անլի	300	Կասըրնիք	1500
Մացիոքիս	2500	Քիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

20 45—50 13 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	Ֆրանք	9,500,000
Դրամագլուխ եւ պահեստ 17 վերապահովագրող Ընկերութեանց իր գործոց բաժնեկից	»	142,750,000

Ցվերջ դեկտեմբեր 1904ի կատարուած ապահովագրութիւններ

Ֆրանք 1,618,000,000

Վնասներու համար վճարուած մինչեւ 31 դեկտեմբեր 1904

Ֆրանք 32,000,000

Պալքան Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի, ծովային փոխադրութեանց, կեանքի եւ արկածներու դէմ, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ուղղակի գործակալութիւններ եւ վերապահովագրութեան գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐԸ

Քրէտի Լիոնէ, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Տէօյչէ Պանք, Պէրլին, Համպուրկ, Անկլօ Աւստրիական, Պանք-Լոնտոն, Վիէննա, Պուտափէշտ, Պանք Նասիոնալ, Պիւլկար-Պանք տը Քոմէրս-Սոֆիա, Անկլօ Էճիփշըն Պանք, Աղեքսանդրիա։

Գործակալութիւններ Կ. Պոլսոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Թահթապուրուն խան, Ղալաթիա

31 21—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընթացք Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գամօ	1497	Կոդօ	1614	Մալմօ	724	Րոզարիօ	126
Ալէփփօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արպիթրօ	2277	Ֆէտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէքքանօ	3557	Սիլվիօ	1198
Գասիօ	1822	Տօմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սորէնօ	1203
Գոլորատօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3600	Մոնթեբէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Գարլօ	1076	Տրալօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնա	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորքի	3327
Բըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Քէյրօ	1371	Էլտորատօ	1530	Ժունօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորպէտօ	487
Գալիֆրօ	1337	Էրգօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆլաւիօ	954	Լանրինօ	3307	Բոլէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Տիբաթօ	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Ռիալթօ	2229	Վըլթուրն.	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչէսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Էտնա	1350
Կլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլոբատօ	4235	Գիկանօ	1243	Լորէնզօ	2191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս հասած են։

Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սթերսթ։

Թալիօ շոգենաւը, նաւապետ Թորն։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հաս կը սպասուի։

Ալէֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիգ, մայիս 25ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 22—50

C^IE RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Յունիս

Կշ. 7/20 Սեվաստապոլ ժամը 10էն առաւօտ, Տարանկանրոկ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուան։

Եշ. 9/22 Օտէսա ժամը 10էն առաւօտ։

Շբ. 11/24 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10էն առաւօտ։

13 Օտէսա ժամը 2էն իրիկուն։ 43—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ	Բարիզի	համար	200	ֆր.
»	» Մարսիլիայ	»	160	»
Բ.	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիայ	»	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 18—50 Ֆ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Օրէ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէռնիա	18900	Սլավոնիա	559
Սաքսոնիա	18900	Փաննոնիա	4541
Լուկանիա	12950	Վէլիա	3223
Քամփանիա	12950	Բոլիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Փիթինա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպերիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2551
Սէրվիա	7392	Ալիբրօ	2181
Օ.Ֆոնիա	7269	Եէթրուրիա	1000

Դիմել առ 49—50 ՃՈԼԻ Է ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ.44 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ.46 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.41 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ.43 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
11	15	7	58	մկն. Քարաքէօյ Կամուր ժմն.	3	52	12	15
11	35	8	18	ժմն. Հայտար Փաշա մկն.	3	32	11	55
12	—	8	30	մկն. ժմն.	3	22	11	21
1	5	9	28	ժմն. Բէնտիք մկն.	2	13	10	12
1	19	9	52	մկն. ժմն.	2	—	9	52
1	41	10	17	» Թուզլա »	1	40	9	30
2	3	10	42	» Կէպզէ »	1	18	9	9
2	27	11	4	» Տիլ Իսքէլէսի »	12	48	8	35
2	39	11	15	» Թավշանճըլ »	12	34	8	24
3	—	11	36	» Հէրէքէ »	12	23	8	12
3	21	11	56	» Եարըմճա »	11	56	7	43
3	35	12	9	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11	44	7	30
3	47	12	23	» Տէրինճէ »	11	33	7	19
4	2	12	37	ժմն. Իզմիտ մկն.	11	15	7	3
4	21	—	—	մկն. ժմն.	—	—	6	38
5	1			» Քէօյիւք-Տէրպէնտ »			6	2
5	34			» Սափանճա »			5	32
6	1			» Համիտիէ »			5	14
6	48			» Կէյվէ »			4	18
7	14			» Աք-Հիսար »			3	52
7	49			» Մէքէճէ »			3	23
8	19			» Լէֆքէ »			2	49
8	57			» Վէզիր-Խան »			2	11
9	0			ժմն. Պիլէճիք մկն.			1	30
9	55			մկն. ժմն.			1	20
1	5			» Քարաքէօյ »			12	30
1	49			» Պօզիւք »			11	54
2	42			» Ին Էօնիւ »			11	17
1	9			» Չուքուր Հիսար »			10	44
1	44			ժմն. Էսկի Շէհր մկն.			10	5
իրկն.							առ.առ.	

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1	25
11	7	» Կէօքճէ Քըզըք »	12	45
12	5	» Սաալօնճը Պունար »	12	3
12	59	» Ալայունտ »	11	7
1	41	» Չէքիւրլէր »	10	23
2	41	» Տէօյէր »	9	35
3	10	» Իհսանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	23
3	44	» Կազլըկէօլ Համամ »	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7	43
5	11	» Կէօյիւք Չօպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Աքշէհիր »	4	45
7	46	» Աք չէհիր »	4	23
8	18	» Աղարի քէօյ »	3	43
9	—	» Չավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլկին »	2	33
10	25	» Գատըն-Խանը »	1	39
11	20	» Գէրայ-Ինի »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	ժմն. Գօնիա մկն.	10	30
իրկն.			առ.առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	10	—
12	44	» Աք Պունար »	9	18
1	24	» Ալփու Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախըր »	7	58
3	9	» Սարըքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» Սաքարիա »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Պօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	ժմն. Էնկիւրի մկն.	1	—
իրկն.			առ.առ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմն. Քէօթահիա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	Թ. խառն Առաւ. Ժ.	Վ.
6	16			մկն. Ատա-Բազար ժմն.				
6	34			ժմն. Համիտիէ մկն.				